

ΑΪ ΣΙΧΤΙΡ

Εφημερίδα ενάντια στην παιδητικοποίηση

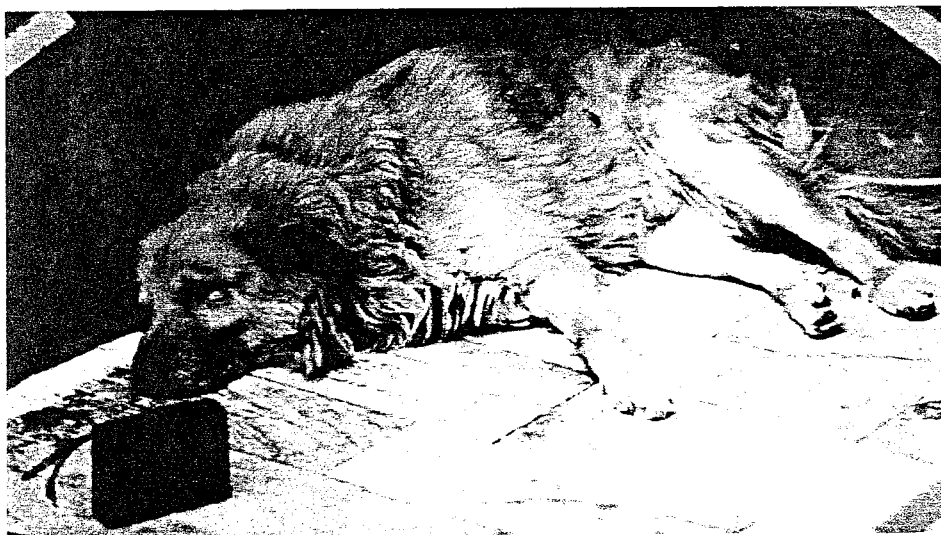
Έτος 1ο - Αρ. φύλλου 3 - Μάιος 1999 - Τιμή φύλλου δρχ. 0 - ECU 0

Να 'μαστε πάλι εδώ. Αν και κάποιοι, λόγω της απουσίας μας, μπορεί να νόμισαν πως τα παρατήσαμε (και κάποιοι ίσως να χάρηκαν κιόλας μ' αυτή την σκέψη), μην ανησυχούν μιας και κακό σκυλί ψόφο δεν έχει. Παρά την αναμφισβήτητη εργατικότητα μας (βλέπε φώτο με το σκύλο), λόγοι κυρίως οικονομικοί μας στέρησαν τα τεύχη των περασμένων μηνών και μας ανάγκασαν να ξεπέσουμε στις φωτοτυπίες!!! Καλή η άρνηση των εμπορικών-κερδοσκοπικών νόμων αλλά αυτό έχει, όπως είναι λογικό, και τις συνέπειές του. Εξάλλου δεν είμαστε τίποτα φραγκάτοι τύποι, μια παρέα παιδιών είμαστε που προσπαθεί να εκφραστεί με τον τρόπο της (και το «δικαίωμα του να εκφράζεις ελεύθερα την γνώμη σου» είναι από τα πιο ακριβοπληρωμένα).

Στο επόμενο τεύχος (που ελπίζουμε να βγει εντός του αιώνα) θα έχουμε κάτι σαν αφιέρωμα για τα «ναρκωτικά». Άντε, κι αν δεν τα πούμε μέχρι τότε... καλό καλοκαίρι!!!!!!

Μέλος της εκδοτικής ομάδας του «Αι σιχτίρ» εν ώρα εργασίας. Θα συμβουλευαμε το παράδειγμά του να ακολουθήσει κάθε εργαζόμενος.

Η φωτογραφία δείχνει ανάγλυφα τον ρυθμό εργασίας στην εφημερίδα μας. Μη σας ξεγελά όμως, θα φουλάρουμε στην επανάσταση!!!!!! (άρε φιλοδοξίες που τις έχουμε).

Τα κοινοβία, οι τεκέδες και οι Μπεκτασήδες

Δεν ξέρουμε από πότε καθιερώθηκε η ονομασία τεκές, να είναι συνώνυμο, του χώρου όπου μαζεύονται χασικλήδες, αλλά από όσο γνωρίζουμε στα απαγορευμένα ρεμπέτικα στις αρχές του 20 ου αιώνα γίνεται ευρεία χρήση... του όρου. Τώρα πόσο μπορεί να έχει σχέση ο τεκές, με τον Αλή Πασά και την ιστορία, θα το ακούσουμε παρακάτω...

Όταν οι τούρκοι άρχισαν να κατακτάνε τη Μικρά Ασία και να ασπάζονται τον Ισλαμισμό, διατηρούσαν πολύ καλές σχέσεις με τους χριστιανούς, παρά τα επίσημα ψέματα των ιστορικών. Δεν είχαν το φανατισμό των προσυλισθέντων, όπως μας διαβεβαιώνουν οι ιστορικοί, απεναντίας επειδή στο κοράνι αναφέρεται η χριστιανική θρησκεία και υπάρχουν κοινοί Άγιοι διατηρούσαν πολλοί καλές σχέσεις, παρόλο που οι αυτοκράτορες του βυζαντίου ήθελαν τους χριστιανούς, ακρίτες. Μετά από τη πτώση της Κωνσταντινούπολης και τη κατάκτηση των Βαλκανίων από τους τούρκους, το παιχνίδι της θρησκείας θα γίνει όπλο στα χέρια των δυνατών στρατιωτικά τούρκων και οικονομικά ελλήνων και εβραίων. Πνευματικό παιδί αυτής της κατάστασης ήταν και ο Χατζή- Μπεκτάς.

Ο Χατζή- Μπεκτάς γεννήθηκε στο Νισαπούρ της Περσίας, στις αρχές του 12ου αιώνα. Βρέθηκε στη Μικρά Ασία επί της βασιλείας του Οσμανίδου Σουλτάνου Ορχάν (1326- 1359). Το 1357 και ενώ έχει τη φήμη Αγίου, ιδρύει το μουσουλμανικό δερβίσικο- καλογηρικό τάγμα των Μπεκτασήδων (bektachi). Οι μπεκτασήδες ήταν πανθείστες, πιστεύοντας ακόμη και στην μετεμψύωση, δίδασκαν θρησκευτική ανοχή, μισούσαν τη μισαλλοδοξία, δεν τους άρεσε ο πλούτος, και έκαναν ασκητική ζωή κοινοβιακού χαρακτήρα. Δεν δούλευαν ποτέ, και από τους σύγχρονους ερευνητές, παρομοιάζονται με τους Επικούρειους φιλόσοφους.

Ο σουλτάνος ακούγοντας ότι ο Χατζή- Μπεκτάς ήταν Άγιος, θέλησε να επισκεφτεί τον τεκέ του (θρησκευτικός χώρος των Δερβίσηδων ανεξάρτητου δόγματος- οι Μπεκτασήδες ειδικά έκτιζαν μόνο τεκέδες και δεν δεχόταν τα τζαμιά) για την ευλογία του στο νεοσύστατο σώμα των γενιτσάρων (γενή- τσερή νέον- στράτευμα). Ο Χατζή- Μπεκτάς, έδωσε την ευλογία του και από ένα τυχαίο περιστατικό, οι γενιτσαροί έπρεπε να φοράνε καπέλο με φούντα στο κεφάλι. Ακόμη τους καθόρισε τη σημαία τους (λευκή τμισέληνος και λευκό δίστομο ξίφος επί ερυθρού εδάφους). Όλοι οι γενιτσαροί από τότε, άνηκαν στο δερβίσιον τάγμα των Μπεκτασήδων, και ο μέγας ηγούμενος (σείχης) των γενιτσάρων ήταν αρχηγός του 99ου γενιτσαρικού συντάγματος (ορτά). Οκτώ δερβίσηδες μπεκτασήδες, έμεναν πάντα στους στρατώνες του σώματος αυτού.

Όταν πέθανε ο Χατζή- Μπεκτάς, επί σουλτάνου Μουράτ του Α, τάφηκε στο νομό Σεβάστεια (σιβάζ) και εκεί ιδρύθηκε μεγάλος τεκές (εφημετήριον) των Μπεκτασήδων. Στον τεκέ αυτό προσκυνούσαν μουσουλμάνοι και χριστιανοί (τον θεωρούσαν ναό του Αγίου Χαράλαμπου) και ενώ οι μεν προσκυνούσαν προς τη Μέκκα οι χριστιανοί έκαναν το σταυρό τους. Κατά τη διαμονή τους στο τεκέ τρώγανε και πίνανε όλοι μαζί, χωρίς να πληρώσουνε για τίποτα, αφού για τη συντήρηση του τεκέ έδινε ο σουλτάνος το προϊόν της δεκάτης 42 χωριών. Οι δερβίσηδες έφεραν διακριτική στολή, διατηρούσαν τη παρθενία τους και το αίμα τους θεωρούνταν το καλλίτερο φάρμακο για τις στειρές γυναίκες. Άλλη μια άποψη θέλει τους μπεκτασήδες, αιρετικούς χριστιανούς, από τους έυσταθιανούς δπαδών του (ημιαρειανού) Ευστάδιου, συγχρόνου του Βασιλείου του Μέγα.

Στην Αλβανία η διδασκαλία των Μπεκτασήδων είχε πολλούς οπαδούς. Από τα 12 δόγματα (ταρίκια) που υπήρχαν στους δερβίσηδες, η πλειονότητα στην Αλβανία και Ηπειρο ήταν Μπεκτασήδες. Χαρακτηριστικό ήταν ότι στην Αλβανία αντιστοιχούσαν 10 τεκέδες σε ένα τζαμί. Ενώ στα Γιάννινα π.χ. ήταν 17 τζαμιά (σόφτιδες) και μόνο 4 τεκέδες. Στους Μπεκτασήδες κόμπαζε ότι άνηκε και ο Αλή Πασάς όπου με τη πολιτική ανεξιδιερσκίας που ακολούθησε, βοήθησε στην ανάπτυξη των Ιωαννίνων. Φημισμένοι τεκέδες της Αλβανίας ήταν του Τουράνι Τεπελενίου, του Μεμαλιάρη, της Γκλάδας (τρία αυγά), του Κοστανί κ.α. Όλοι οι τεκέδες στην Αλβανία λάτρευαν τον Προφήτη Ηλεία, είχαν στην είσοδο μια εικόνα ξύλινη που έδειχνε μια ανθρωπίνη μορφή, καίγαν αντί για κεριά σπαρματσέτα (:) και είχαν μπουχούρι (:) αντί για θυμίαμα. Στους τεκέδες της Αλβανίας με το πέρασμα των χρόνων χάθηκε η εγκράτεια των δερβίσηδων. Εφταναν από παντού κατηγορίες ότι, από όταν ειδικά άρχισαν να φιλοξενούνται και καλόγριες στους τεκέδες του Αργυρόκαστρου και της Λιαμπουργιάς, γινόταν όργια και πάντα επί την επήρεια ναρκωτικών. Από εκεί έγινε η ταύτιση ίσως τεκέ και μέρος διαφθοράς. Οι Μπεκτασήδες ζούσαν μόνο από ελεημοσύνες, κοινοβιακά και είχαν στα πάντα κοινοκτημοσύνη. Τους άρεσε πολύ να εκμεταλλεύονται τους θρησκόληπτους μουσουλμάνους (τους έλεγαν μου-χιπτήδες και μου- χίπιστες προσκυνητές) και τους έπαιρναν όλα τους τα χρήματα, τους χρησιμοποιούσαν στα όργια τους και τελικά τους έφτυναν στο στόμα λέγοντάς τους ότι είναι.... μεταλαβιά. Οι μου- χίπτήδες-ισες, νόμιζαν ότι είναι δέλημα του Αλλάχ να βασανίζονται και καθόταν αδιαμαρτύρητα κάτι που για τους ανεξιδιερσκους Μπεκτασήδες ήταν αδιανόητο. Και γι' αυτό τους συμπεριφερόταν όλο και χειρότερα. Οτι περίσσευε στα κοινοβία τους το μαγείρευαν σε μεγάλα καζάνια (χασιουρέ) και το μοίραζαν στους φτωχούς. Ακόμη μοίραζαν και φάρμακα στους φτωχούς.

Οι Μπεκτασήδες δεν κρατούσαν τις Μουσουλμανικές και ούτε τις χριστιανικές νηστείες και παρόλο που επίσημα τους απαγορευόταν το αλκοόλ, έπιναν όπως και όλοι οι μουσουλμάνοι κρυφά. Σύμφωνα με το κοράνι αν κάποιος πεθάνει μωρισμένος (από οινόπνευμα) γίνεται άπιστος και πάει στο τζενέμι (κόλαση). Γι' αυτό πίνανε άφοβα το ρακί, που ξεθυμαίνει η μυρωδιά σε 12 ώρες, και απέφευγαν το κρασί, που κρατάει ως και 40 μέρες. Πάντως για να είναι σίγουροι μετά από μεθύσι μασούσαν κακουλέ ένα είδος σα φασούλι που είχε μέσα σπόρους σαν του σουσαμιού (:) και ερχόταν από την Πόλη. Στο Αργυρόκαστρο τελικά δεν φούμαραν ποτέ ναργιλέ και κάπνιζαν μόνο στριφτό ή τσιμπούκια μακριά.

Οι τεκέδες των Μπεκτασήδων θα ακολουθήσουν τη μοίρα των γενιτσάρων. Το 1826 με την εξόντωση, επί Μαχμούτ Β, των ατάκτων γενιτσάρων, εξοντώθηκαν και οι ενοχλητικοί για τους ακραιφνείς μουσουλμάνους, Μπεκτασήδες. Το τελικό χτύπημα θα έρθει το 1925 που το κοσμικό κράτος της Τουρκίας θα καταργήσει όλα τα δερβίσινα τάγματα. Ακόμη στην περιοχή του Αργυρόκαστρου υπάρχουν μουσουλμάνοι που πιστεύουν στους Μπεκτασήδες. Αλλά και οι τεκέδες τους με το ρεμπέτικο θα διατηρήσουν τη φήμη τους και τα... όργια.

ΚΑΤΙ ΦΛΕΓΕΤΑΙ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ...

Σε κάθε πόλεμο είτε είναι της Γιουγκοσλαβίας, είτε της καθημερινότητάς μας, τα κανάλια χρησιμοποιούν τη φράση: «Οι εξελίξεις τρέχουν και οι κάμερες τα καταγράφουν». Εμείς που δε θέλουμε να καταγράφουμε τους πολέμους, αλλά να συμμετέχουμε στις εξελίξεις, να τις δημιουργούμε, νομίζουμε ότι πίσω από κάθε πόλεμο κρύβεται και μια οδυνηρή αλήθεια. Στον ισόβιο κοινωνικό πόλεμο μεταξύ κρατούντων και κρατουμένων, δεν μπορεί να υπάρξει ούτε μια στιγμή ειρήνης. Αυτή η αλήθεια δεν μπορεί να καταγραφεί γιατί βιώνεται καθημερινά. Και η «βία» εξελίσσεται...

Η κατάρρευση του «ανατολικού μπλοκ», χαρακτηρίστηκε ως νίκη της αστικής δημοκρατίας και ήττα του υπαρκτού σοσιαλισμού. Το κλίμα ευφορίας που ακολούθησε, κυρίως στις ανατολικές χώρες, ήρθε γρήγορα να το επισκιάσει, η υπαρκτή δημοκρατία. Στις μεταβολές που έγιναν, μια ήταν η πιο χαρακτηριστική. Οι πρώην κομμουνιστές ηγέτες και τα μεγαλοστελέχη του γραφειοκρατικού κράτους έγιναν πλούσιοι δημοκράτες πολίτες και όλοι οι άλλοι κατάλαβαν ότι η ιδιοκτησία είναι αγαθό μόνο για τους πλούσιους. Κι άρχισαν τα караβάνια των προσφύγων...

Στην πολιτισμένη δύση, το παραπάνω σήμαινε άφθονο φτηνό εργατικό δυναμικό, αύξηση της πορνείας και της εγκληματικότητας... κατά τα κανάλια. Στο κεφάλαιο της Ελλάδας δόθηκε μια μοναδική ευκαιρία αφού πρώτα ξεκαθάρισε το παλαιοκομματικό σκηνικό με κυβερνήσεις συνεργασίας, αντιμετώπιση σκανδάλων(;), διασπάσεις της αριστεράς, φυσικός θάνατος αρχηγών και πολύ εκσυγχρονισμό, όλα ήταν έτοιμα για το ελληνικό κράτος και κεφάλαιο για την χάραξη μιας επιθετικής εξωτερικής πολιτικής, σε όλα τα επίπεδα. Και για να πιστέψει ο κόσμος ότι κάτι έχει να κερδίσει εκτός από το φέρετρό του κατασκευάστηκαν μουσουλμανικά τόξα, μακεδονικές παραδόσεις, βορειοηπειρώτες αδερφοί, τούρκοι μογγόλοι και ορθοδοξία ή θάνατος. Και το μικρόβιο του εθνικισμού είναι μεταδοτικό...

Η έξαρση του εθνικισμού σε όλη την Ευρώπη, όπως και των επενδύσεων, εκφράστηκε με διαφορετικούς τρόπους. Στην «πολιτισμένη» δύση με στροφή του κόσμου σε ακροδεξιές απόψεις (εκλογικές επιτυχίες ακροδεξιών κομμάτων, ρατσιστική βία) και αίσθημα ανασφάλειας (Σέγκεν, τρομολαγνεία, συγκρούσεις πολιτισμών). Στην ανατολική Ευρώπη με εθνικές, πολιτικές, οικονομικές συγκρούσεις και στροφή στη θρησκεία ή στο δυτικό τρόπο ζωής ή ακόμη και στη σιγουριά του σταλινισμού.

Στα Βαλκάνια με τη μακρά παράδοση εθνοεκκαθαρίσεων, μετά την πτώση της οθωμανικής αυτοκρατορίας, δημιουργήθηκαν τελικά δυο χώρες με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, η Ελλάδα και η ενιαία Γιουγκοσλαβία. Κοινό χαρακτηριστικό ήταν ότι εξαιτίας της ένταξης της Ελλάδος στη δύση και της ανεξάρτητης πολιτικής της Γιουγκοσλαβίας στη πορεία για το κομμουνισμό (;) και οι δύο χώρες, μετά τη πτώση του ανατολικού μπλοκ, συνέχιζαν να έχουν στα Βαλκάνια ισχυρές (με την έννοια των δεικτών) οικονομίες. Από την άλλη η Ελλάδα, μετά από πολύ αίμα, είχε καταφέρει να έχει το υψηλότερο ποσοστό «εθνικής ομοιογένειας» (96%) στα Βαλκάνια, ενώ η Γιουγκοσλαβία να είναι το πιο πολυεθνικό κράτος στην ίδια περιοχή. Λόγω του οικονομικού παράγοντα και οι δύο χώρες μπορούσαν να παίξουν σημαντικό ρόλο στη περιοχή, κάτι που ήδη κάνει η Ελλάδα. Με το χαρτί της εθνικής ενότητας η Ελλάδα πέτυχε την κοινωνική συναίνεση. Η Γιουγκοσλαβία όμως φλέγεται...

Οι αλλαγές στο πολιτικό σκηνικό της Ευρώπης βρίσκουν την Γιουγκοσλαβία υπό την ηγεσία του σέρβου Μιλόσεβιτς, ο οποίος καταλαβαίνει τι θα ακολουθήσει και προσπαθεί να ισχυροποιήσει την θέση του. Για να το πετύχει και να αποφύγει την περίπτωση ανατροπής του (όπως των υπόλοιπων κομμουνιστικών ηγεσιών της Αν. Ευρώπης) προσπαθεί να συσπειρώσει τους σέρβους με έμβλημα τον εθνικισμό. Τότε άρει και την σχετική αυτονομία του Κοσσυφοπεδίου. Παράλληλα ενισχύονται οι εθνικιστικές τάσεις, υποδαυλιζόμενες σε μεγάλο βαθμό από εξωτερικούς παράγοντες (κυρίως την Γερμανία) και στις άλλες περιοχές της ενιαίας τότε Γιουγκοσλαβίας. Το πολεμικό σκηνικό έχει στηθεί τέλεια και ο πόλεμος αρχίζει... Πρώτα είναι η πλούσια Σλοβενία που νιώθοντας ότι «ανήκει εις τη δύση», με την πειθώ της Γερμανίας, κηρύσσει την ανεξαρτησία της. Ακολουθεί η επίσης πλούσια και Ευρωπαϊκή Κροατία που ξανά με ξένη υποστήριξη θέλει να ελευθερωθεί. Τελικά έρχεται και η μουσουλμανική Βοσνία και ο πόλεμος αρχίζει να παίρνει και θρησκευτικές διαστάσεις προς μεγάλη χαρά των απανταχού ηγετών.

Οι ολέθριες συνέπειες του πολέμου είναι γνωστές (σφαγές, βίαιες μετακινήσεις πληθυσμών κτλ.). Αυτό που δεν είναι γνωστό, (τουλάχιστον στην Ελλάδα) είναι ότι οι ευθύνες για αυτά τα εγκλήματα βαρβαίνουν όλες τις πλευρές, αφού σκόπιμα στην Ελλάδα καλλιεργήθηκε ένα φιλοσερβικό κλίμα κυρίως μέσω των ΜΜΕ. Τα εγκλήματα του серβικού στρατού αποκρύπτονται, αιμοσταγείς ηγέτες αγιοποιούνται (Κάρατζιτς, Μιλόσεβιτς και άλλοι), σημαντικά στοιχεία αποσιωπώνται, όπως οι 350.000 σέρβοι αρνητές στράτευσης και η αντίδραση του серβικού λαού στη συνέχιση του πολέμου. Βέβαια όλα αυτά δεν είναι τυχαία, αφού εκείνο τον καιρό η ελληνική κυβέρνηση, προκειμένου να αντιμετωπίσει το «Μακεδονικό

ζήτημα», προσεγγίζει τη σερβική ηγεσία. Συγχρόνως στην Ελλάδα καλλιεργείται ένα εθνικιστικό κλίμα, αρχίζοντας από τα εθνικά συλλαλητήρια για τη Μακεδονία, συνεχίζοντας με τους παρακρατικούς της ΜΑΒΗ στην Αλβανία και τελευταία με τα κηρύγματα του χριστιανοπατριώτη Χριστόδουλου.

Και ενώ όλα δείχνουν να έχουν τελειώσει, αρχίζει η κρίση στο Κόσσοβο...

Φυσικά το ζήτημα του Κοσσυφοπεδίου δεν είναι χθεσινό. Το πρόβλημα οξύνεται το '89 μετά την άρση της αυτονομίας και τη στέρηση βασικών δικαιωμάτων του αλβανικού πληθυσμού που αποτελεί και την συντριπτική πλειοψηφία στη περιοχή. Οι αντιδράσεις γίνονται πιο έντονες όπως και η καταστολή από την σερβική ηγεσία. Σταδιακά ξεκινάει και η παρέμβαση των ΗΠΑ που κατέληξαν στις πρόσφατες πολεμικές ενέργειες. Φυσικά δεν είναι δύσκολο να αντιληφθούμε ότι οι λόγοι που οδήγησαν σ' αυτή τη παρέμβαση μόνο ανθρωπιστικοί δεν ήταν.

Η Γιουγκοσλαβική κρίση και ο διαμελισμός έχουν ως αποτέλεσμα να αυξηθεί η επιρροή της Ευρωπαϊκής ένωσης και κυρίως της Γερμανίας στα Βαλκάνια. Τα οργανωμένα αμερικανικά συμφέροντα δεν βλέπουν με καθόλου καλό μάτι αυτό το γεγονός, αφού θέλουν να έχουν υπό την επιρροή τους αυτή τη στρατηγική για διαφόρους λόγους περιοχή και να εκμεταλλευτούν τον ορυκτό πλούτο του Κοσσυφοπεδίου. Συγχρόνως, κρίνεται αναγκαίο να ανασταλεί η προοπτική μιας νέας ανταγωνιστικής προς αυτούς οικονομικής υπερδύναμης που θα μπορούσε να είναι η Ε.Ε. Υπό την κηδεμονία της Γερμανίας. Παράλληλα η Σερβία του Μίλόσεβιτς δε δείχνει πρόθυμη να συνεργαστεί με τις ΗΠΑ. Έτσι, οι αμερικάνοι, προκειμένου να κερδίσουν το χαμένο έδαφος από τη Γιουγκοσλαβική κρίση, κρίνουν ότι είναι απαραίτητη μια άμεση παρέμβαση που ουσιαστικά δεν είναι τίποτα άλλο παρά η προσπάθεια να βάλουν πόδι στην καρδιά της Ευρώπης. Και μη ξεχνάμε πως η αμερικανική οικονομία στηρίζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στη πολεμική βιομηχανία, η οποία για να δουλεύει και να αποφέρει κέρδη χρειάζεται φυσικά πολέμους.

Για να πετύχει αυτό το στόχο η Αμερική ενεργεί σταδιακά και με προσεκτικά βήματα. Πρώτα από όλα σπεύδουν να εκμεταλλευτούν τον αναβρασμό που επικρατεί στον αλβανικό πληθυσμό ενισχύοντας τον UCK, μιας δύναμης που μπορεί να πετύχει σημαντικά χτυπήματα εναντίον του στρατού του Μίλόσεβιτς και να οδηγήσει τη κατάσταση στα άκρα. Στη συνέχεια προσπαθεί να δημιουργήσει εσωτερικούς τριγμούς στη νέα Γιουγκοσλαβία ενισχύοντας τις αποσχιστικές τάσεις που εκφράζει ο ηγέτης του Μαυροβουνίου, φερέφωνο της αμερικανικής πολιτικής. Ακολουθεί η Αλβανία, όπου οι ΗΠΑ απομακρύνουν το Φάτος Νάνο από την πρωθυπουργία, ο οποίος διαφωνούσε με την προοπτική ενός πολέμου στα Βαλκάνια, τοποθετώντας στη θέση του το Μάικο, που ουσιαστικά ανακήρυξε την αλβανία αμερικανικό προτεκτοράτο. Τέλος, εξασφαλίζουν τη σύμπνοια των ευρωπαίων ηγετών με κύριο εκφραστή τον Τόνι Μπλέρ, προκειμένου να προχωρήσουν στις πολεμικές ενέργειες.

Η ελληνική ηγεσία από την πλευρά της δείχνει εγκλωβισμένη σε συμπληγάδες. Από τη μια ως φερέφωνο του NATO και των ΗΠΑ προσπαθεί να προσφέρει καλές υπηρεσίες στους «συμμάχους» συνυπογράφοντας τις αποφάσεις για βομβαρδισμούς και επιτρέποντας την διέλευση NATOικών στρατευμάτων. Από την άλλη, για λόγους πολιτικού κόστους, θέλει να δείξει μια φιλοσερβική στάση, έτσι ώστε να μην έρθει σε σύγκρουση με την ελληνική κοινή γνώμη που διακατέχεται από φιλοσερβικά αισθήματα. Εκεί οφείλονται και κάποιες ενέργειες όπως οι ανθρωπιστική βοήθεια, μεσολαβητικές προσπάθειες κ.α. με τις οποίες μάταια προσπαθούν να αποκρύψουν την πραγματική εγκληματική στάση. Φυσικά τα ΜΜΕ, ως γνήσιοι εκφραστές και υπερασπιστές της εξουσίας, αναπαράγουν έναν στείρο εθνικιστικό και υποκριτικό λόγο εμποδίζοντας τον κόσμο να δει την πραγματικότητα πέρα από τα όρια του «εθνικού συμφέροντος», της «ορθόδοξης πίστης», των «ανθρωπιστικών ιδανικών» και γενικότερα όποιο άλλου πλαισίου πιστεύουν ότι θα εξυπηρετήσει καλύτερα τους σκοπούς της εξουσίας.

Αυτοί που πληρώνουν το τίμημα του ανταγωνισμού μεταξύ των εξουσιαστών είναι ο κόσμος που κατοικεί στα Βαλκάνια. Τα καραβάνια των προσφύγων και τα πτώματα των αμάχων, από όποια πλευρά κι αν προέρχονται, και ο καρκίνος που μας επιφυλάσσει... το μέλλον λόγω των ραδιενεργών όπλων που χρησιμοποιούνται δείχνουν τι αξία έχει για τα κάθε είδους αφεντικά η ανθρώπινη ζωή. Η αντίδρασή μας απέναντι στις εγκληματικές ενέργειες της εξουσίας πρέπει να είναι άμεση και δυναμική. Να στοχεύει στη ρίζα του κακού και όχι να εγκλωβίζεται στην κοντόφθαλμη λογική του να παρεμποδίζονται απλά κάποιες από τις ενέργειες της εξουσίας. Να χτυπάει τους πραγματικούς υπαίτιους και όχι τους πλασματικούς εχθρούς (θρησκευτικούς, εθνικούς, κ.α.) που οι ίδιες οι εξουσίες κατασκευάζουν για να αποπροσανατολίσουν τον κόσμο. Γιατί όσο θα υπάρχει εξουσία, είτε «ορθόδοξη» είτε «ανθρωπιστική», κανείς άνθρωπος δεν μπορεί να είναι σίγουρος πως κάποια μέρα μια βόμβα δε θα πέσει και στο δικό του κεφάλι.

Όσο θα μας χωρίζουν με σύνορα και πατρίδες, οι εθνικές εκκαθαρίσεις και οι «ανθρωπιστικές» βόμβες θα αποτελούν μέρος της καθημερινότητάς μας.

ΑΙ-ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΣ

Τον Μάρτιο κυριάρχησε στην επικαιρότητα το κουρδικό ζήτημα. Τα γεγονότα είναι λίγο πολύ γνωστά, τουλάχιστον στο βαθμό που τα ΜΜΕ, οι νταβατζήδες της πληροφόρησης, επιθυμούν να είναι γνωστά τέτοια πράγματα στον κόσμο.

Μην περιμένετε από μας να προβούμε σε βαθυστόχαστες αναλύσεις και εκτιμήσεις σχετικά με το όλο ζήτημα. Εννοείται πάντως πως η αλληλεγγύη μας απέναντι σε κάθε άτομο ή ομάδα ατόμων που εξεγείρεται με τον τρόπο του ενάντια στην κρατική βαρβαρότητα και σε ότι τον καταπιέζει, πρέπει να θεωρείται δεδομένη. Βέβαια, στην συγκεκριμένη περίπτωση, ο κύριος εκφραστής αυτού του αγώνα ήταν το ΡΚΚ, μια οργάνωση με έντονα εξουσιαστικά χαρακτηριστικά. Αυτό προκύπτει από διάφορα στοιχεία όπως η πολύ αυστηρή ιεραρχική της δομή (ο ίδιος ο Οτσαλάν είχε προβεί στο παρελθόν σε «ριζικές» εκκαθαρίσεις μέσα στην ίδια του την οργάνωση), ο καθαρά εθνοαπελευθερωτικός χαρακτήρας που δίνουν στον αγώνα τους σε σημείο που να μην δέχονται στις τάξεις τους τούρκους αγωνιστές ή ακόμα και το γεγονός ότι επεκτείνουν τις «εκκαθαρίσεις» τους και ενάντια σε όποιον δεν ταιριάζει στα «πρότυπά» τους όπως, για παράδειγμα, στους ομοφυλόφιλους.

Τα αφεντικά βέβαια, στην παρούσα φάση, έκριναν ότι ο ένοπλος αγώνας των κούρδων δεν εξυπηρετεί τα συμφέροντά τους. Γι' αυτό και η ελληνική κυβέρνηση έσπευσε να κάνει την δουλειά της και να παραδώσει τον Οτσαλάν. Η ενέργειά της αυτή πυροδότησε έντονες αντιδράσεις από το μεγαλύτερο κομμάτι της ελληνικής κοινής γνώμης, μια και κανείς δεν γουστάρει να έχει την ρετινιά του ρουφιάνου (ιδιαίτερα όταν νομίζει, όπως ο κύριος Θεοδωράκης, πως η κυβέρνηση τον ...εκπροσωπεί και πως κατέδωσε κάποιον που, για καθαρά συμφεροντολογικούς λόγους, τον θεωρούσε «φιλό»). Οι αντιδράσεις αυτές εκφράστηκαν από εντελώς ετερόκλητα και ανομοιογενή στοιχεία.

Η όλη κατάσταση πήρε ουσιαστικά εθνικιστικές διαστάσεις. Μπορεί οι πρωτοστάτες και παρακινητές της κοινής γνώμης να πρόβαλαν την υπεράσπιση των ανθρώπινων δικαιωμάτων, την φιλία των λαών, έναν «διεθνισμό» κομμένο και ραμμένο στα μέτρα τους και άλλες τέτοιες πιασάρικες «ανθρωπιστικές» δικαιολογίες, τα αληθινά αίτια όμως δεν βρίσκονται πουθενά αλλού παρά στην λογική του «ο εχθρός του εχθρού μου φίλος μου». Αυτοί που διαλαλούν την «αλληλεγγύη» και την «αγάπη» τους προς τους κούρδους ουσιαστικά δεν κάνουν τίποτ' άλλο από το να εκμεταλλεύονται μια κατάσταση στο βαθμό που τους εξυπηρετεί. Η εξυπηρέτηση σαφώς: πίεση προς τον «εθνικό εχθρό», τον «εξ ανατολής κίνδυνο» την Τουρκία. Αυτοί βέβαια που υποτίθεται πως ευαισθητοποιούνται για τα δικαιώματα των κούρδων σωπαίνουν όταν η συζήτηση περιστρέφεται γύρω απ' τα δικαιώματα των τούρκων, των πομάκων και των άλλων μουσουλμάνων της Δυτικής Θράκης. Δεν διστάζουν να ενισχύουν τον φασίστα Μιλόσεβιτς προκειμένου να καταπνίξει κάθε αντίδραση από τους αλβανούς του Κοσσυφοπεδίου. Σκόπιμα καλλιεργούν την εικόνα της φιλόξενης προς τους κούρδους Ελλάδας. Κάθε άλλο παρά φιλόξενο βέβαια χαρακτηρίζεται το περιβάλλον της πλατείας Κουμουνδούρου, του οικισμού στο Λαύριο, των βαγονιών στον σιδηροδρομικό σταθμό της Πάτρας. Και μην ξεχνάμε τους φωτισμένους από τον Ξένιο Δία κατοίκους της Αγίας Βαρβάρας και άλλων δήμων, οι οποίοι ξεσηκώθηκαν προκειμένου να μην εγκατασταθούν σε άδεια κτήρια των περιοχών τους κούρδοι πρόσφυγες. Ακόμα και αυτοί που φρόντισαν να μπάσουν τον Οτσαλάν στην Ελλάδα (Ναξάκης, Μπαντουβάς και λοιποί) και γενικότερα βοηθούσαν ποικιλοτρόπως το ΡΚΚ, παραδέχτηκαν πως ουσιαστικά το έκαναν γιατί οι κούρδοι ήταν ένα αγκάθι μέσα στην Τουρκία (δηλαδή «κούρδοι και τούρκοι αλληλοσφαχτείτε για να 'χουμε εμείς το κεφαλάκι μας και τις περιουσίες μας ήσυχες»).

Ενδεικτικό της όλης κατάστασης είναι ένα τρικάκι που κάποιοι πέταξαν στους δρόμους των Ιωαννίνων το οποίο έγραφε : « Η ειρήνη στην Κύπρο και το Αιγαίο κρίνεται στα βουνά του Κουρδιστάν». Θα μας κάνουν την χάρη όσοι πρεσβεύουν τέτοια πράγματα να τα κάνουν πράξη και να πάνε να πολεμήσουν στα βουνά του Κουρδιστάν μπας και ησυχάσουμε από δαύτους.

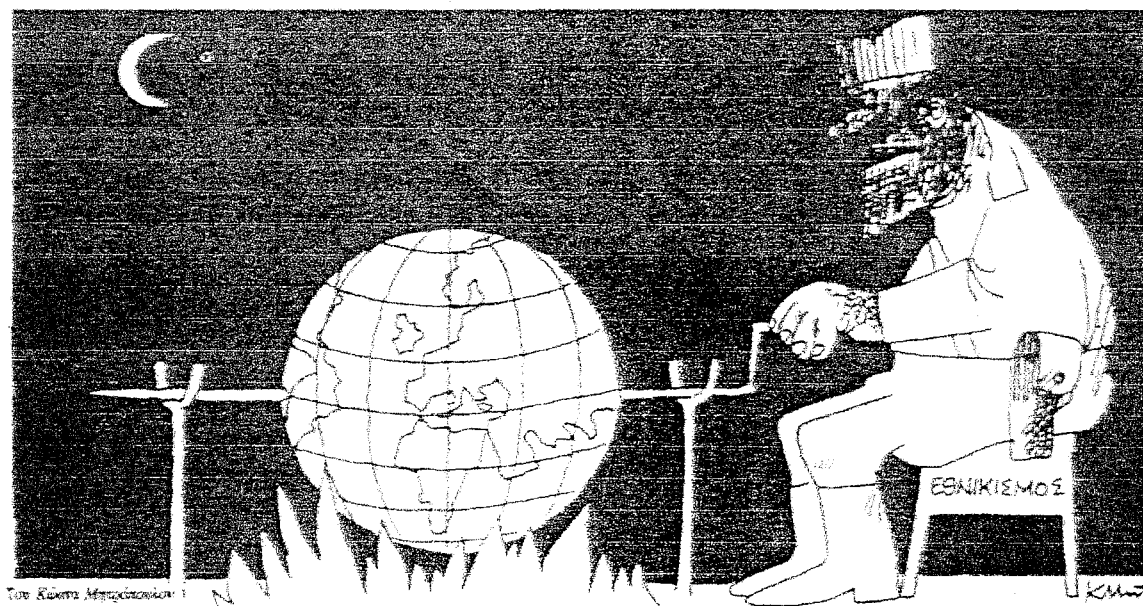
Η ειρήνη μεταξύ των ανθρώπων δεν κρίνεται στις μεταξύ τους πολεμικές αναμετρήσεις αλλά στο κατά πόσο αγωνίζονται ενάντια στα αφεντικά, στους κάθε λογής πατριώτες και πολεμοκάπηλους και γενικότερα σε αυτούς που έχουν κάθε συμφέρον να βάζουν τους ανθρώπους να τρώγονται μεταξύ τους. Και είναι σίγουρο πως όσο θα υπάρχουν αφεντικά, αυτά θα έχουν και συμφέροντα που για την εκπλήρωσή ή την υπεράσπισή τους δεν θα υπάρχει άλλη λύση από το να στείλουν, αργά ή γρήγορα, τους καταπιεσμένους να σφαχτούν μεταξύ τους.

Εδώ βέβαια δεν μπορούμε να αφήσουμε ασχολίαστη την στάση της αριστεράς, κοινοβουλευτικής και μη, η οποία έσπευσε με πάθος να δείξει την αλληλεγγύη της στον κουρδικό λαό και τον ηγέτη του. Δεν αμφισβητούμε πως τα κίνητρα των αριστερών για αυτή τους την στάση βρίσκονται όντως στα πλαίσια του διεθνισμού, της φιλίας των λαών και της εναντίωσης στον ιμπεριαλισμό, όπως οι ίδιοι δηλώνουν (αν και σίγουρα για ορισμένους έπαιξαν σημαντικό ρόλο και οι σταλινικές τους «συγγένειες» με τον Ότσαλαν και το PKK). Το ερώτημα βέβαια είναι γιατί η συντριπτική πλειοψηφία των αριστερών δεν έδειξε στην πράξη την αλληλεγγύη της σε άτομα όπως ο Νίκος Μαζιώτης, ο Κώστας Μητροπέτρος ή ο Βασίλης Ευαγγελίδης που εκείνες τις μέρες κινδύνευε στις φυλακές από την απεργία πείνας στην οποία είχε προχωρήσει για να διαμαρτυρηθεί για την άδικη φυλάκισή του (για να αναφέρουμε μόνο πρόσφατες περιπτώσεις ατόμων που αγωνίστηκαν ενάντια στο κράτος και γι' αυτό επιδιώχθηκε ή ακόμα συνεχίζεται η φυσική τους εξόντωση). Φυσικά το ερώτημα είναι ρητορικό. Μπορεί να είναι εύκολο στην θεωρία να λες πως στην ίδια σου την χώρα είναι ο εχθρός, στην πράξη όμως το να συγκρουστείς μαζί του είναι κάτι που χρειάζεται κάτι παραπάνω από ιδεολογήματα.

Ο καλύτερος τρόπος αλληλεγγύης δεν είναι οι συναυλίες κρετίνων καλλιτεχνίσκων, οι εκδηλώσεις «συγνώμης» και οι εκπομπές των πάσης φύσεως δημοσιογραφίσκων, αλλά οι αγώνες για την ελευθερία του ατόμου και την κοινωνική δικαιοσύνη. Το να στηρίζεις τον αγώνα κάποιων ανθρώπων ενάντια σε κάποια εξουσία με ουσιαστική πρόθεση το να υπαχθούν στο μέλλον σε κάποια άλλη, μόνο αλληλεγγύη δεν είναι. Μακάρι κάποια στιγμή να βλέπαμε ανθρώπους ανεξαρτήτου εθνικής προελεύσεως να μάχονται από κοινού τον κοινό τους εχθρό, τα αφεντικά.

**Οι άνθρωποι δεν έχουν τίποτα να χάσουν
παρά μόνο τα σύνορα που τους χωρίζουν**

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Ο ΣΚΥΛΟΣΟΦΟΣ

Στο μάθημα της ιστορίας στο σχολείο, ανάμεσα στα τόσα ψέματα μάθαμε και μια οδυνηρή αλήθεια. **Μετά το πόλεμο ο νικητής γράφει πάντα την ιστορία.** Στον ισόβιο πόλεμο για την κοινωνική απελευθέρωση που βρίσκονταν, βρίσκονται και πάντα θα βρίσκονται οι κοινωνίες και οι άνθρωποι, οι επίσημοι νικητές της ιστορίας, αυτοί που έχουν την εξουσία, γράφουν και την ιστορία. Η ιστορική παραπληροφόρηση έχει μοναδικό στόχο να σπείρει στη κοινωνία το φόβο του παρελθόντος, έτσι ώστε να εξασφαλίσει ότι θα είναι πάντα υποταγμένη και θα χρειάζεται τη προστασία κάποιου, για να θερίσει τις εξεγέρσεις του παρόντος. **Μια κοινωνία που δεν έχει μνήμη είναι καταδικασμένη στη λήθη.**

Το ψέμα για να σταθεί χρειάζεται ήρωες και προδότες. Ο ήρωας ονομάζεται "Μέγας" ενώ ο προδότης διώχνεται σαν σκυλί. Στα Γιάννινα της λήθης, χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η εξέγερση του Διονύσιου του φιλόσοφου, που έμεινε στην ιστορία ως Σκυλόσοφος.

Το ψέμα έχει ριζώσει από πολύ παλιά...

Πριν αναφερθούμε στην εξέγερση του Διονύσιου του Σκυλόσοφου, πρέπει πρώτα να γίνει μια ιστορική αναδρομή στα Γιάννινα των βυζαντινών χρόνων και της "τουρκοκρατίας", για να καταλάβουμε καλύτερα το πλαίσιο και την κατάληξη των γεγονότων του 1611.

" Άλλοι γαμούν και κοινωνούν και εγώ που κλάνω φταίγω"

(παλιά Γιαννιώτικη παροιμία- Ηπ. Χρονικά 1931, για τους πλούσιους "ευνεβείς" και τους "αγροίκους" φτωχούς και την αντιμετώπιση της εκκλησίας σε αυτούς)

Η πρώτη αναφορά στη πόλη των Ιωαννίνων γίνεται από τον ιστορικό Προκόπιο στο βιβλίο του <<περί κτισμάτων >> το 550 μ.χ. Αναφέρεται στην προσπάθεια του Ιουστιανού να κατασκευάσει ένα σύμπλεγμα οχυρών, σε όλη τη βαλκανική χερσόνησο για τη προστασία της Αυτοκρατορίας. Τότε **το 528μ.χ. χτίζεται το φρούριο των Ιωαννίνων.** Ο Προκόπιος δεν αναφέρει το όνομα Ιωαννίνα, κάτι που γίνεται για πρώτη φορά το 673 που σημειώνονται σαν επισκοπική έδρα, υπαγόμενη στη μητρόπολη Ναυπάκτου και το 879 στα πρακτικά της συνόδου της Κωνσταντινούπολης (ως Ιωαννίνη).(Τα Γιάννινα- Κ.Ν.Νικολαΐδης). Το 969 αναφέρεται ότι η επισκοπή Ιωαννίνων και τα φέουδά είναι στη δικαιοδοσία του αυτοκέφαλου Αρχιεπίσκοπου Βουλγαρίας. Το 1082 ο Ιταλονορμανδός Βασίλειος Β' (πρώην μισθοφόρος των βυζαντινών, που φαίνεται ότι δεν πληρωνόταν καλά και που ο αυτοκράτορας Μιχαήλ ο Ζ' του είχε υποσχεθεί την ανήλικη κόρη του αλλά ανατράπηκε από τον Βοτανειάτη) κατακτά τα Γιάννινα και κάνει κάποιες επεμβάσεις στο κάστρο. Απο την εποχή εκείνη αναφέρεται εβραϊκή κοινότητα στο κάστρο, με τη δική της κιόλας συναγωγή. Στο βιβλίο του Αραβιανού περιηγητή Εντρέςη που ήρθε στα Γιάννινα το 1185, μιλάει για την **ακμή, το πλούτο και το πλήθος των κατοίκων των Ιωαννίνων.** Η ακμή των Ιωαννίνων θα διακοπεί ξαφνικά το 1185 όταν Νορμανδοί μισθοφόροι με υποκίνηση του Αλέξιου Κομνηνού, ήταν εξόριστος τότε, κατακτούν και λεηλατούν τα Γιάννινα (Απαντα Σαλαμάγκα, τόμος 2). Με την ολοκληρωτική αυτή καταστροφή της πόλης, λόγω των εξουσιαστικών διενέξεων των χριστιανών βυζαντινών, κλείνει η πρώτη περίοδος των Ιωαννίνων.

Οι βυζαντινοί άρχοντες την κατάστρεψαν και αυτοί θα την ξαναχτίσουν. Στις αρχές του 13ου αιώνα, η βυζαντινή αυτοκρατορία- ο,τι έχει παραμείνει δηλαδή- βρίσκεται στο χάος. Απο τη μια είναι οι άρχοντες βυζαντινοί που ανάλογα με τα συμφέροντά τους ανεβοκατεβάζουν τους αυτοκράτορες και από την άλλη οι Σελτζούκοι τούρκοι που κατακτούν τη Μικρά Ασία, οι δυτικοί βασιλιάδες και έμποροι που τους δίνονται φέουδα και προνόμια, και στη μέση αυτών η αγία ορθόδοξος εκκλησία που παίρνει πάντα το μέρος του δυνατότερου, αρκεί να πληρωθεί καλά γι' αυτό. Οι Ρωμιοί για να μη πολεμήσουν κλείνονται στα μοναστήρια και οι μισθοφόροι σταυροφόροι γίνονται όλο και απειλητικότεροι. Το 1204 ο αυτοκράτορας Αλέξιος ο Γ', αφού έχει τυφλώσει τον αδελφό του Ισαάκιο το σκαει με το θησαυρό. Οι μισθοφόροι σταυροφόροι θέλουν τα μεροκάματά τους, που δεν τα έχει ο νέος αυτοκράτορας και έτσι κατακτούν τη πόλη. Οι άρχοντες, οι τιτλούχοι, οι στρατηγοί και οι δεσπότες το σκαει και ψάχνουν να βρουν μέρος να κυβερνήσουν. Ο Θεωδωρής Λάσκαρης ιδρύει την αυτοκρατορία του στη Νίκαια και το ξαδελφάκι του αυτοκράτορα Ισαάκιου, **ο Μιχαήλ Άγγελος ο Α' ιδρύει το δεσποτάτο της Ηπείρου.** Φέρνει δε μαζί του και όλες τις ξακουστές οικογένειες του βυζαντίου όπως τους Φιλανθρωπινούς, τους Βρανάδες, οι Αψαράδες και οι Στρατηγόπουλοι. Ξαναχτίζεται το κάστρο, κλείνονται όλοι οι άρχοντες στην ασφάλεια των τειχών, <<σώτεια κιβωτός>> και για να έχουν και την εύνοια του θεού χτίζει μέσα στο κάστρο και μητροπολικό ναό του ταξιάρχου Μιχαήλ, μια μικρή Αγία- Σοφιά.

Με όρθιο το κεφάλι βυζαντινό καπνιά

(σύνθημα ανεγκέφαλων νεοελληνάρων, που το λίγο κεφάλι που έχουν, χρειάζεται σπάσιμο)

Οι βυζαντινοί άρχοντες, εκτός από τις περιουσίες τους φέρνουν μαζί τους και τα κουσούρια τους. Θέλουν να γίνει το δεσποτάτο της Ηπείρου, ένας πόλος αντίστασης στους Φράγκους, με τελικό σκοπό την ανάκτηση της αυτοκρατορίας. **" Δημιουργήθηκε λοιπόν στα Γιάννινα, μια ατμόσφαιρα μικρής αυτοκρατορίας με αυλή και αυλικούς, και μια αριστοκρατία από τάξεις μεγάλων φεουδαρχών, ευγενών και αρχόντων, που είχε στα χέρια της όλες τις κρατικές εξουσίες: στρατό, διοίκηση,**

δικαστήρια- ο λαός δε συμμετείχε στην αριστοκρατική διακυβέρνηση... Μπορεί κάποιος να αναρωτηθεί πώς αυτοί οι άρχοντες με το που ήρθαν στην Ηπειρο, έγιναν αμέσως μεγαλοκτηματίες; Η απάντηση βρίσκεται στην εκκλησία, που διατηρώντας παραδοσιακά καλούς δεσμούς με τους άρχοντες, τους έδωσε μέρος της γης που της ανήκε, και όχι με το αζημίωτο. Οι πλούσιοι καστριννοί άρχοντες, μέρος της περιουσίας τους, που έχουν με "κόπο" συγκεντρώσει, το χρησιμοποιούν να χτιστούν μεγαλοπρεπή μοναστήρια και ναοί, για να διατηρούν οι φτωχοί την πίστη τους και τη δύναμή τους να δουλεύουν στα χωράφια από την ανατολή ως τη δύση του ηλίου. Εκτός από το μητροπολιτικό ναό χτίζονται η μονή Φιλανθρωπινών (που μερικοί τη θέλουν αργότερα **κρυφό σχολειό, ενώ δεν υπάρχει ούτε μια ιστορική μαρτυρία**), η μονή Στρατηγοπούλου, η μονή του Προδρόμου (των αδελφών Αψαράδων) κ.α., όπως και πολλές εκκλησίες. Πολλά μέλη αυτών των ιστορικών οικογενειών αργότερα θα γίνουν μοναχοί, κληρικοί, μητροπολίτες συνεχίζοντας βέβαια να έχουν τεράστια περιουσία. Όπως αναφέρουν όλοι οι ιστορικοί τους επόμενους αιώνες τα Γιάννινα θα μοιάζουν με ένα τεράστιο μοναστήρι, μοναχούπολη με μεσαιωνικές συνθήκες διακυβέρνησης και σκλαβιάς στους χριστιανούς εργάτες της γης...

Και ενώ έξω από το κάστρο όλοι μονοιάζουν, μέσα στο κάστρο γίνεται του... βυζαντινού το κάγκελο. Ο Μιχαήλ Αγγελος ο Α' για να ιδρύσει το δεσποτάτο του πρέπει πρώτα να καταστείλει την επανάσταση που έχει ξεσπάσει από τους φτωχούς χωρικούς ενάντια στο βυζαντινό διοικητή Σεναχερείμ. Οι επαναστάτες όταν φτάνει στα Γιάννινα έχουν σκοτώσει το διοικητή και επικρατεί Αναρχία. Τους καθαρίζει όλους και αρχίζει ο χαμός. Αφού **πρώτα δηλώνει υποταγή στον Πάπα** επιτίθεται με τους βούλγαρους συμμάχους ενάντια στη Θεσσαλονίκη και αφορίζεται. Μετά από πολλούς πολέμους δολοφονείται το 1215 και αναλαμβάνει ο αδερφός του Θεόδωρος. Αρχινάει νέους πολέμους, κατακτά Θεσσαλία και Θεσσαλονίκη, αυτοονοματίζεται αυτοκράτορας των Ορθοδόξων και μεταφέρει τη πρωτεύουσα στη Θεσσαλονίκη. **Γίνεται εξέγερση στα Γιάννινα από τους παλιούς φεουδάρχες για να πάρουν τις περιουσίες των Βυζαντινών αποίκων. Υπογράφεται χρυσόβουλο το 1230** που νομιμοποιεί τις περιουσίες των γνωστών Βυζαντινών οικογενειών. Το 1230 αναλαμβάνει ο εξόριστος γιός (από τον Θεόδωρο) του Μιχαήλ, ο Μιχαήλ ο Β'. Και αρχίζει πόλεμο με τον βυζαντινό αυτοκράτορα της Νίκαιας για το ποιος είναι ο αληθινός αυτοκράτορας των Ορθοδόξων. Κάνει ένα γάμο σκοπιμότητας και παντρεύει τις δύο κόρες του με το βασιλιά της Γερμανίας τη μια και με τον Νορμανδό πρίγκηπα της Αχαΐας την άλλη. Κινεί με τους κουμπάρους του ενάντια στη Νίκαια, αλλά και οι άλλοι με διάφορους γάμους έχουν συμπεριερίσει με τον αυτοκράτορα Ιωάννη Παλαιολόγο και νικάνε τους "Ηπειρώτες". Πολιορκούν τα Γιάννινα αλλά τελικά δεν τα κατακτούν. Συνεχίζονται οι πόλεμοι, οι γάμοι, οι προδοσίες, οι δολοφονίες, οι συνεννοήσεις με το Πάπα και όλα αυτά **στο όνομα της Ορθοδοξίας**. Το 1266 αναλαμβάνει τη διοίκηση ο Νικηφόρος γιός του... (Θα μπερδεύετε αν σας το πούμε), και συνεχίζοντας τους πολέμους ανακαταλαμβάνει το κάστρο των Ιωαννίνων, που ο Παλαιολόγος είχε καταλάβει με ένα γάμο. Το 1292 το ξαναπολιορκεί ο Βυζαντινός στρατός του Ανδρόνικου Παλαιολόγου, και ξανασώζεται με ένα γάμο. το 1296 πεθαίνει ο Νικηφόρος Αγγελος και κυβερνάει η γυναίκα του Άννα Παλαιολογίνα που πολεμάει ενάντια στην οικογενειά της, τον αυτοκράτορα Παλαιολόγο. Αναλαμβάνει ο γιός της Θωμάς Αγγελος που δολοφονείται από τον ανηψιό του Νικόλαο Ορσίνι, δεσπότη της Κεφαλλονιάς. Προσπαθεί αυτός να πείσει τους βενετούς να τον βοηθήσουν ενάντια στους βυζαντινούς αλλά δεν τα καταφέρνει. Προσπαθεί να πάρει με το μέρος του τους πλούσιους καστριννούς αλλά τον προλαβαίνει ο αυτοκράτορας Αντρόνικος ο παλαιολόγος που για να εξασφαλίσει την υποταγή τους (;) υπογράφεται **χρυσόβουλο με τους καστριννούς και την εκκλησία το Φεβρουάριο του 1319**.

Το 1319 η πόλη των Ιωαννίνων αναφέρεται στο χρυσόβουλο ως **πόλισμα** δηλαδή μεγάλη πόλη. Μεταξύ των άλλων **το χρυσόβουλο εξασφαλίζει:**

- 1) Όλα τα δικαιώματα της μητρόπολης Ιωαννίνων που έχει σε κτήματα (χωριά, αμπέλια, μύλους, δουλοπάροικους) από όπου και αν προέρχονται να τα κατέχει ανενόχλητη.
- 2) Οι καστριννοί γαιοκτήμονες να κατέχουν όπως και πρώτα τα χωριά κτήματά τους μαζί με τους δουλοπάροικους (κατέχουν γύρω στα 25 χωριά μέχρι την Παραμυθιά)
- 3) Οι καστριννοί θα διορίζουν από μόνοι τους δικαστές για τις διαφορές τους, εκτός από αυτές που εμπίπτουν σε εκκλησιαστική αρμοδιότητα.
- 4) Οι καστριννοί δεν θα πληρώνουν φόρους, δεν θα υπηρετούν στο στρατό, θα χάνουν τις περιουσίες τους αν αναμειχθούν σε στάσεις και θα μπορούν να διατηρούν ιδιωτικό στρατό.
- 5) Οι Ιουδαίοι τη πόλης να είναι ίσοι με τους άλλους πολίτες.
- 6) Δεν θα παραδώσουν ποτέ τη πόλη τους σε Φράγκους ή άλλους κυρίους.

Τον Ιούνιο του 1321 ακολουθεί και δεύτερο χρυσόβουλο που καθορίζει τα κτήματα της μητρόπολης (για σιγουριά).

Ο Νικόλαος Ορσίνι επιτίθεται ενάντια στο κάστρο των Ιωαννίνων, αλλά πριν το καταλάβει δολοφονείται από τον αδελφό του Ιωάννη, που γίνεται ο νέος δεσπότης επί 12 χρόνια, έως το 1335. Οι βυζαντινοί δεν τον ενοχλούν επειδή υπάρχει εμφύλιος στους Παλαιολόγους, στη Κων/πολη. Το 1335 ο βυζαντινός στρατός ξαναβαδίζει ενάντια του κάστρου και η γυναίκα του Ιωάννη Ορσίνι, Άννα τον δολοφονεί αφού θέλει συμμαχία με τους βυζαντινούς και να παντρεύει το γιό της Νικηφόρο με τη κόρη του έμπιστου του αυτοκράτορα άρχοντα Κατακουζηνού. Έτσι γίνεται και βέβαια ο Αυτοκράτορας τους βεβαιώνει ότι το χρυσόβουλο εξακολουθεί να ισχύει. Το 1350 νέος εμφύλιος

ξεσπά στην αυτοκρατορία και ο Σέρβος αυτοκράτορας Στέφανος Δουσάν βρίσκει την ευκαιρία και με γάμο ή με πόλεμο κατακτάει την Ηπειρο και διορίζει αυτοκράτορα τον αδερφό του Συμεών που κυβερνάει ως το 1356.

Εκείνη την εποχή έχουμε και τους πρώτους Οθωμανούς στην Ηπειρο στη περιοχή Πωγωνίου και Δελβινάκιου. έρχονται ειρηνικά αλλά οι ντόπιοι δεσπότες δέχονται να εξισλαμιστούν και να τους έχουν προστάτες τους. Η εκκλησία δεν διαφωνεί αφού δίνεται ορισμός να μη πειραχτεί η περιουσία της. **Ετσι είναι ο πρώτος εξισλαμισμός.**

Ο Συμεών αφού έχει σκοτωθεί ο αδερφός του Στέφανος, συνεχίζει τους πολέμους και τελικά χωρίζει το δεσποτάτο της Ηπείρου σε δύο δεσπότες αλβανούς, που είχαν πολύ δύναμη. Εκτός από το κάστρο των Ιωαννίνων που δίνεται στον Σέρβο Θωμά Πρελούμπο (1367). Ο νέος Δεσπότης, ενώ οι καστρινοί νόμιζαν ότι θα διατηρήσουν τα δικαιώματά τους, θέλει χρήματα και φορολογεί για πρώτη φορά τους άρχοντες και το μεγαλύτερο γαιοκτήμονα... την εκκλησία. Γι' αυτό και έμεινε στην τοπική ιστορία ως τύραννος. Οι καστρινοί δεν μένουν με σταυρωμένα τα χέρια συμμαχούν με διάφορους Αλβανούς μονάρχες χριστιανούς ή μη για να διώξουν το Θωμά. Αλλά και αυτός κάνει ένα γάμο σκοπιμότητας, και συμμαχεί με μερικούς Αλβανούς μονάρχες. Οι Οθωμανοί έρχονται ως νέοι δυνάστες από την πλευρά της Αρτας. Ο Αλβανός φύλαρχος της Αρτας στέλνει το μητροπολίτη Αρτης Ματθαίο και έναν άρχοντα για συμμαχία των δυό τους ενάντια στους Οθωμανούς. Ο Πρελούμπος όμως μυρίζεται συνομωσία και δεν δέχεται. Οι καστρινοί βρίσκουν την ευκαιρία τους και τον Δεκέμβριο του 1384 κατά τον Λαμπρίδη, 1385 κατά τον Σαλαμάγκα δολοφονείται από τη γυναίκα του και τον εραστή της Ιζαούλο. Αυτός το πρώτο που κάνει είναι να επαναφέρει τα παλιά προνόμια του κλήρου και των αρχόντων. Οι Αλβανοί συνεχίζουν να ενοχλούν με ληστρικές επιθέσεις τα περίχωρα των Γιαννίνων έτσι το 1389 οι άρχοντες της πόλης και η μητρόπολη συμβουλεύουν (προστάζουν) τον Ιζαούλο να καλέσει τους Οθωμανούς για να τους εξασφαλίσουν τα προνόμιά τους. Βρίσκει τον Μουράτ τον Α' που πολιορκεί την Θεσσαλονίκη και του δηλώνει υποτέλεια. Οι Οθωμανοί εγκαθίστανται με αρχηγό τον στρατηγό Εβρενός έξω από το κάστρο στη συνοικία Λειβαδιώτη, χτίζουν ξύλινο τείχος, ιδρύουν τη συνοικία τους- **Τουρκοπάλουκο**- και φτιάχνουν τεκέ (του Γαζή Βρενός) του τάγματος των **Μπεκτασήδων**. **Οι Οθωμανοί "κατακτούν" τα Γιάννινα με την άδεια του μητροπολίτη και των αρχόντων.**

"Ο Τούρκος είναι σαν τον πούτσο. Όσο τον χαιδεύεις μεγαλώνει"

(Παλιά Γιαννιώτικη παροιμία- Ηπ. Χρονικά 1931 - για τη πολιτική των Τούρκων).

Πολλοί θα αναρωτηθούν γιατί οι Οθωμανοί αφού είχαν από τη μια στρατιωτική δύναμη και από την άλλη είχαν να αντιμετωπίσουν μια διαλυμένη βυζαντινή αυτοκρατορία χωρισμένη σε αλληλοσπαραζόμενα φέουδα, δεν έκαναν ένα γενικό κατακτητικό πόλεμο και προτιμούσαν τις υποτέλειες; Η απάντηση είναι απλή και πολιτική. **Απλά δεν τους συνέφερε να κατακτήσουν με τη μια το βυζάντιο.**

Και αυτό αποδεικνύεται από τα εξής:

- 1) Βλέποντας ότι ο "εχθρός" τους πολεμάει συνέχεια σε εμφυλίους και τους καλεί για βοήθεια θα ήταν γελοίο να αρχίσει πόλεμο με το βυζάντιο. Απο τη μια οι βυζαντινοί εξασθενούσαν και από την άλλη υπήρχε ο κίνδυνος με μια κατά μέτωπο επίθεση να ενωνόταν όλα τα φέουδα εναντίον τους.
- 2) Είχαν "καταλάβει" ότι οι θρησκευτικοί πολέμοι είναι πάντα επινόηση των αρχόντων. Οι δυτικοί μέσα από αυτή τη κρίση είχαν καταφέρει να ελέγχουν όλο το εμπόριο του βυζαντίου, να μη πληρώνουν φορολογία και σίγουρα μια γρήγορη ανατροπή αυτής της κατάστασης μπορεί να τους "θύμιζε" ότι ως χριστιανοί πρέπει να αρχίσουν ιερό πόλεμο.

- 3) Και οι ίδιοι είχαν εκτός από το μέτωπο στην Ευρώπη και πολέμους με Πέρσες μονάρχες αλλά και με τον Ταμερλάνο στη Μικρά Ασία. Αλλά και γύρω από το θρόνο του σουλτάνου υπήρχαν "βυζαντινισμοί" με πολλές συνομωσίες κάτι που τους εμπόδιζε να κινηθούν γρήγορα.

Αλλά ας γυρίσουμε στα Τουρκοκρατούμενα (;) Γιάννινα. Με τους Οθωμανούς προστάτες τους και τους αλβανούς μακριά από τις περιουσίες τους, οι καστρινοί και ο κλήρος συνεχίζουν να αυξάνουν τις περιουσίες τους. Τα πράγματα ημερεύουν και οι καστρινοί ξαναρχίζουν να έχουν εμπόριο με τις γύρω περιοχές. Τους Οθωμανούς τώρα δεν τους χρειάζονται. Απεναντίας τους είναι και λίγο εμπόδιο στις εμπορικές συμφωνίες με τους αλβανούς. Έχει γίνει και κάτι που τους έχει εξοργίσει. Επειδή οι τούρκοι δεν είχαν γυναίκες μαζί τους, τη βγάζουν με τις χωρικές. Μια μέρα όμως κλέβουν επτά παρθένες (;) κόρες καλών οικογενειών του κάστρου και τις παντρεύονται. Οι Γιαννιώτες ανέχονται τη προσβολή, στέλνουν τη προίκα τους αλλά τους έχουν στο μάτι. Η ευκαιρία βρίσκεται το 1400. Οι Οσμάνηδες Οθωμανοί πολιορκούν τη Κων/πολη και ενώ είναι έτοιμοι να τη καταλάβουν τους επιτίθεται ο Ταμερλάνος με τους Τατάρους του. Οι Οσμάνηδες χάνουν τη μάχη και βρίσκουν ευκαιρία τα Γιάννινα και η Θεσσαλονίκη να ελευθερωθούν (;). Ο Ιζαούλο πεθαίνει το 1411 και αναλαμβάνει η γυναίκα του Ευδοκία- κατά τον Νικολαΐδη το 1403 κατά τον Σαλαμάγκα. Θα συμφωνήσουμε με το Νικολαΐδη αφού ο Σαλαμάγκας αναφέρει ότι οι αλβανοί μετά κατακτούνε το Γιαννιώτικο κάστρο, κάτι που ποτέ δεν έγινε, ενώ ο Νικολαΐδης αναφέρει τον διωγμό της Ευδοκίας κάτι που ιστορικά έγινε. Η Ευδοκία θέλει να φορολογήσει τους καστρινούς άρχοντες και να ακολουθήσει φιλοσερβική πολιτική. Μετά από 20 μέρες διώχνεται με τα παιδιά της και καλείται από τους άρχοντες ο Κάρολος Α Τόκκος, απόγονος των Ορσινιδων δεσπότης της Κεφαλονιάς. Οι Αλβανοί που ήθελαν αυτοί την ηγεμονία

αρχίζουν πόλεμο, αλλά ο Κάρολος που είναι ο παντρεμένος με τη κόρη του πιο πλούσιου τραπεζίτη από τη Φλωρεντία τους νικάει. Το 1421 όμως οι Οθωμανοί έχουν νέο σουλτάνο τον Μουράτ το 'Β και κινούνται εκδικητικά προς την Ήπειρο. Κατακτούν πρώτα τους αλβανούς δεσπότες αλλά δεν αποφασίζουν αμέσως να επιτεθούν ενάντια στον ισχυρό Τόκκο. Τον Ιούλιο του 1429 πεθαίνει ο Κάρολος Α Τόκκος και αναλαμβάνει ο ανηψιός του Κάρολος Β Τόκκος. Ο Μουράτ ο 'Β της 29 Μαρτίου του 1430 καταλαμβάνει τη Θεσσαλονίκη ύστερα από σύντομη πολιορκία. Οι άρχοντες της Θεσσαλονίκης πίστεψαν τις υποσχέσεις των Φράγκων και αντιστάθηκαν. Ακολουθεί μεγάλη σφαγή. Τώρα έρχεται η σειρά των Ιωαννίνων. Αρχηγός των Τούρκων είναι ο Καρά- Σινάν Πασιάς. Οι Οθωμανοί περιμένουν ότι οι Γιαννιώτες θα έχουν παραδειγματιστεί από τη καταστροφή της Θεσσαλονίκης και έτσι γίνεται. Καθώς ο Σινάν Πασιάς περνάει τη Πίνδο χωρίς μάχες, εκτός από τους βλάχους του Μαλακασίου, **οι άρχοντες του Ζαγορίου και των Κούρεντων** βγαίνουν να τον προϋπαντήσουν.

Εδώ πρέπει να αναφέρουμε κάτι που θα το δούμε και παρακάτω. **Οι προύχοντες του Ζαγορίου-Κουρέντων "απεχθαίνοντο σφόδρα"** όπως λέει και ο Λαμπρίδης **τους καστρινούς άρχοντες** γιατί εκτός από τη άθλια συμπεριφορά τους απέναντι στους φτωχούς αγρότες (είχαν την ασφάλεια του κάστρου), υπήρχαν οικονομικοί ανταγωνισμοί αναμεταξύ τους, όπως και οικογενειακοί αφού πρέπει να θεωρούσαν τους καστρινούς όχι Ηπειρώτες αλλά βυζαντινο- λατινο-σερβο-αλβανούς. **Οχι με την έννοια κάποιας εθνικής υπόστασης αλλά από το πολύ σημαντικό εκείνη την εποχή τόπο καταγωγής.** Ο Σινάν Πασιάς δέχεται την υποτέλειά τους, με απευθείας συνομιλίες μαζί τους, τους βοηθάει να καταστείλουν την εξέγερση των φτωχών αγροτών που είχαν εκμεταλλευθεί την ανασφάλεια των αρχόντων για να ξεσηκωθούν, τους απαλλάσσει από κάθε φόρο και έχουν μόνο την υποχρέωση να κατατάσσονται κάποιοι από αυτούς στα τάγματα των ιπποκόμων, οι βοϊνίκηδες (βοϊνίκ= ιπποκόμος). Αυτά τα τάγματα αντικαταστήθηκαν το 1690 με ένα φόρο, αλλά οι Ζαγορίσιοι διατήρησαν την αυτοτέλειά τους ως τα μέσα του 18ου αιώνα.

Οι άρχοντες των Ιωαννίνων βλέποντας αυτή την εξέλιξη αλλά και το τι έπαθε η Θεσσαλονίκη δέχονται την υποτέλεια μέσα από τον **ορισμό του Σινάν Πασιά.**

Αναφέρεται στον ορισμό μεταξύ των άλλων: " *Να ηξεύρετε ότι μας έστειλεν ο μέγας αυθέντης να παραλάβωμεν του δούκα τον τόπον και κάστρα του, και όρισε μας γουν ούτως, ότι όποιον κάστρον και χώρα προσκυνήσει με το καλόν να μην έχειν κανέναν φόβον, ούτε κακίαν, ούτε κούρσεμα, αλλά ούτε κανένα χαλασμόν, και όποιον κάστρον και χώρα δεν προσκυνήσει, ώρισε να καταλύσω και να τα χαλάσω εκ θεμελίων, ως περ εποίησα και την Θεσσαλονίκην... και να μη πλανηθήτε εις των φράγκων τα λόγια, ότι τίποτε δεν σας θέλουν ωφελήσει πλην θέλουν σας χαλάσει, καθώς έχάλασαν και τους Θεσσαλονικείς"*

Τα **προνόμια** που δόθηκαν στους **γιαννιώτες χριστιανούς** ήταν τα παρακάτω:

- 1) Κάθε στρατιωτικός να διατηρήσει τα κτήματά του, να εισπράττει από τους κολίγους του τους φόρους του, και να ακολουθεί με το στρατό του τους Οθωμανούς όπως γινόταν και με τους προηγούμενους αφέντες.
- 2) Οι καστρινοί θα συνεχίσουν να μένουν στο φρούριο να έχουν τη θρησκεία τους να έχουν το στρατό τους, τους φόρους τους τα κτήματά τους και θα πληρώνουν στους Οθωμανούς μόνο ένα χρυσό νόμισμα το χρόνο.
- 3) Τους κρατικούς φόρους θα τους εισπράττουν οι καστρινοί και θα τους παραδίδουν στον επίτροπο του κράτους.
- 4) Κάποιες άλλες παραχωρήσεις ήταν να έχουν όπως και πριν σχολεία, να οπλοφορούν, να εκλέγουν τους δικαστές που θέλουν, να μπορούν να πυροβολούν, να φορούν προσωπίδες της μέρες της Αποκριάς.

Αυτά τα προνόμια διατηρήθηκαν ως το 1635 που καταργήθηκαν οριστικά μετά την εξέγερση του Διονύσιου του Σκυλόσοφου.

Εδώ πρέπει να ανοίξουμε μια παρένθεση και να αναφερθούμε στη χρησιμότητα αυτού του ορισμού. **Ο ορισμός του Σινάν Πασιά ήταν η πρώτη συμφωνία που έγινε ιστορικά** από τους Οθωμανούς για την κατάκτηση ενός τόπου. Σε αυτή τη συμφωνία που θα επηρεάσει σημαντικά την εξέλιξη της Ηπείρου, θα στηριχτούν και άλλες περιοχές στην Ελλάδα για να εξασφαλίσουν τα προνόμιά τους. Αρχίζοντας από τα προνόμια υπέρ των Γενοβέζων του Γαλατά το 1453 και του πατριάρχη Γεννάδιου, του Σουλτάν Αχμέτ υπέρ του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων το 1704, υπέρ του μητροπολίτη Χίου και νησιών το 1579 και 1755 που έδωσε την οικονομική ανάπτυξη στους έλληνες εφοπλιστές του Αιγαίου και το 1604 στο μητροπολίτη Λαρίσης Λεόντιο κάτι που θα δούμε και παρακάτω. (Ηπ. Χρονικά 1930 - Κ.Αμάντου- Ο ορισμός του Σινάν Πασιά). Οι ορισμοί βέβαια ήταν καλοί για τους πλούσιους και την εκκλησία. για τους φτωχούς κολίγους σήμαιναν απλά και άλλους φόρους. Εκτός από τους κρατικούς οθωμανικούς φόρους είχαν τώρα και τους καστρινούς φόρους αλλά και τους δυσβάστατους εκκλησιαστικούς. Όπως αναφέρει και ο Μαρμόπουλος (τόμος Α- σελ 4-5) " *Το δυστύχημα είναι πως οι περισσότεροι εξισλαμισμοί ήσαν με τη θέληση των κατοίκων. Βαρειστημένοι οι ραγιάδες από την καταθλιπτική φορολογία, από την εγκατάλειψη και ακηδία του ανώτερου κλήρου αλλαξοπιστούσαν μαζικά"*

Οι εκκλησιαστικοί φόροι (βοήθεια, φιλότιμα, κανονικά, εμβατοίκια, τα των γάμων και πανηγύρεων, τοπική ζητεία, παρηρησία, προθέσεις, σαρανταλείτουργα και ψυχομερίδια), τα αψυχολόγητα τακρίρια που αφόριζαν κατοίκους ολόκληρων περιοχών που επειδή δεν είχαν να φάνε

δεν μπορούσαν να κρατάνε τις νηστείες (π.χ. Περιοχή Κουρβελεσίου) και η χλιδή του κλήρου, ήταν φυσιολογικό να απομακρύνει τους φτωχούς από το "θεό" και να κάνει τους άρχοντες χριστιανούς. Αυτή η κατάσταση θα διατηρηθεί επί 3 αιώνες, παρ' όλες τις εξεγέρσεις των φτωχών και θα διακοπεί με την εξέγερση του Διονύσιου, που θα φέρει τους Τούρκους στην εξουσία. Η Τουρκοκρατία στα Γιάννινα αρχίζει λοιπόν το 1611, μετά από μια αποτυχημένη εξέγερση αυτή του ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ ΣΚΥΛΟΣΟΦΟΥ.

"Αυτός είναι σαν του αλογο του δεσποτή"

(Γιαννιώτικη παροιμία- Ηπ. Χρο. 1931- Για κάποιον που είναι καλοζωισμένος)

Ο Διονύσιος, γεννήθηκε το 1541 στη περιοχή της Παραμυθιάς. Δεν έχουμε πληροφορίες για τον ακριβή τόπο γέννησής του, ούτε για το επίθετό του αλλά και αν ήταν από φτωχή οικογένεια ή όχι. Ξέρουμε ότι άρχισε τις σπουδές του, για κληρικός στο μοναστήρι του Αγίου Δημητρίου διχούνι που βρισκόταν τότε στην ακμή του. Είχε 18 μετόχια, το καθένα με την εκκλησία του, πλούσια κτήματα σε 15 χωριά, ήταν δηλαδή ένα κληρικό φέουδο. Φαίνεται ότι επειδή ξεχώρισε ανάμεσα από τους άλλους μαθητές, στάλθηκε να συνεχίσει τις σπουδές του στα διάσημα τότε πανεπιστήμια της Βενετίας και της Πάδοβας στην Ιταλία. Εκεί σπούδασε φιλολογία, φιλοσοφία, φυσική και ιατρική. Γυρνάει πολύ το κόσμο και το 1580, φτασμένος κληρικός πια, βρίσκεται στη Κωνσταντινούπολη. Εκεί συνεχίζει τις σπουδές μαθαίνοντας λογική, γραμματική και ποιητική και αρχίζει να ασχολείται και με την αστρομαντεία. Σε αυτές τις γνώσεις που πήρε από τις σπουδές του και τα ταξίδια του, οφείλεται φαίνεται και η ονομασία του ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ. Εκτός όμως από τις σπουδές του ασχολείται σοβαρά και με τις ενδοεκκλησιαστικές κόντρες.

Το 1580 είναι Ιεραδιάκονος του οικουμενικού πατριάρχου Ιερεμίου του 'Β του Τρανού. Εκείνη τη περίοδο ο πατριαρχικός θρόνος, συγκλονίζεται από τις ενδο-εκκλησιαστικές διαμάχες γύρω από το αξίωμα του πατριάρχη. Αυτές οι έριδες δίνουν την ευκαιρία στους Τούρκους να καταλάβουν το πατριαρχείο όπως και τον πατριαρχικό ναό της Παμμακαρίστου, που μετατρέπεται σε Φετηχίε (της κατάκτησης) τζαμί. Οι δύο αντιμαχόμενες πλευρές είναι ο πατριάρχης Ιερεμίας με δεξί του χέρι τον αρχιδιάκονο Διονύσιο και τον κληρικό Νικηφόρο και η άλλη είναι ο Μελέτιος Πήγας, με δεξί του χέρι τον διάκονο Μάξιμο. Η τότε τους κόντρα θα συνεχιστεί και αργότερα. Το 1592 ο Ιερεμίας, προάγει το Διονύσιο σε Μέγα Αρχιδιάκονο και το 1593 διορίζεται επίσκοπος Λαρίσης. Ο Διονύσιος μεταφέρει την έδρα της επισκοπής από τη Λάρισα στην Τρίκκη. Αναφέρεται ότι αυτή η μετακίνηση ήταν αναγκαστική, αφού η Λάρισα ήταν τότε άδεια από κατοίκους. Κάτι όμως που δεν στέκει ιστορικά, αφού όπως αναφέρει και ο Σαλαμάγκας η Λάρισα το 1626 αναφέρεται ως μεγάλη πόλη με πληθυσμό σαν της Θεσσαλονίκης και με έδρα Τούρκου Βαλή. Ο Σαλαμάγκας υποθέτει ότι αυτή η μετακίνηση έγινε για να μπορέσει ο Διονύσιος να οργανώσει καλλίτερα την εξέγερση. Δεν νομίζουμε όμως ότι ήταν αυτή η αιτία, αφού πρώτον οι επισκοπές εκείνη την εποχή είχαν απόλυτη ελευθερία από τους Τούρκους και δεύτερον μια περίεργη τέτοια κίνηση θα τους έβαζε σε υποψίες ειδικά γνωρίζοντας ότι ο Διονύσιος αρνιόνταν να δώσει τους αναγκαστικούς φόρους των χριστιανών για το πατριαρχείο, κάτι που τον είχε φέρει σε δυσμένεια στους κύκλους αυτούς. Ειδικά εκείνη την εποχή το πατριαρχείο λόγω των εσωτερικών έριδων που συνεχιζόταν και της κακοδιαχείρισης της περιουσίας του, ήταν καταχρεωμένο σε τοκογλύφους και οι φόροι του ήταν κάτι παραπάνω από αναγκαίοι(Ηπ. Χρο.1933). Ο Διονύσιος ετοιμάζει την εξέγερση και έρχεται σε συνεννόηση με τους αρματολούς των Αγράφων και τους γείτονες Ισπανούς και Νεαπολίτες. Για την εξέγερση αυτή έχουμε ελάχιστα στοιχεία, αφού πρέπει να "πιάστηκε" προτού καν αρχίσει. Πάντως ιστορικά αναφέρεται ελάχιστα, ούτε μας έχουν μείνει μαρτυρίες κάτι που μας κάνει να υποθέσουμε ότι έπεσε θύμα προδοσίας. Ο μητροπολίτης Τρίκκης, που πολύ αργότερα ονομάστηκε Άγιος, Σεραφείμ πέθανε με μαρτυρικό θάνατο επειδή στήριξε το Διόνυσιο. Ο Διονύσιος άγνωστο πώς, ίσως με τη βοήθεια Ισπανών ή Νεαπολιτών, κατάφερε να ξεφύγει στην Ιταλία.

Εδώ πρέπει να γίνει μια αναγκαία παρένθεση για καλλίτερη κατανόηση της πολιτικής κατάστασης εκείνης της εποχής. Είμαστε στις αρχές του 17ου αιώνα. Η Ευρώπη είναι τότε το κέντρο του "πολιτισμένου" κόσμου. Έχει περάσει ένας αιώνας από την ανακάλυψη της Αμερικής και το χρήμα των αποικιών ρέει άφθονο. Ισπανοί, Γάλλοι, Ολλανδοί και Πορτογάλοι βασιλιάδες ανακαλύπτουν το χρυσό, στο δρόμο Βρετανοί πειρατές η Βασιλίσσας το κλέβουν, Ιταλοί έμποροι το πουλάνε και Γερμανοί τραπεζίτες το διαχειρίζονται. Η Ευρώπη που έχει καθαρίσει με τους Αραβες φοβάται μόνο την Οθωμανική αυτοκρατορία και τους αιρετικούς. Για τους αιρετικούς φροντίζει η Ιερά εξέταση, ενώ για τους Οθωμανούς οι... υπόδουλοι λαοί. Όλη η Βαλκανική χερσόνησος και ειδικότερα η Ηπειρος, η Αλβανία, η Θεσσαλία και η Πελοπόννησος οργώνεται από ανθρώπους των Ευρωπαίων που αφού ξεσηκώνουν τους φτωχούς, μετά τους πουλάνε στο σουλτάνο ακριβά. Ως το 1611 πολλές τέτοιες εξεγέρσεις είχαν γίνει. Αλλά επειδή όπως είπαμε η Ευρωπαίοι βρίσκονται σε διαρκή πόλεμο μεταξύ τους, για το μεγαλύτερο κομμάτι της αποικιοκρατικής ήττας, αυτόν τον ανταγωνισμό τον μεταφέρουν και στον Ελλαδικό χώρο, προσπαθώντας να ελέγχουν ο κάθε βασιλιάς ή έμπορος τη δική του εξέγερση. Για να το κάνουμε πιο λιανά όπως πριν από 30 χρόνια υπήρχαν ρωσόφιλα, κινεζόφιλα, μαοϊκά, τροτσκιτικά, Μ.Α, κόμματα και κινήματα σε βάρος των λαών έτσι και τότε υπήρχαν γαλλόφιλα, ισπανόφιλα, ιταλόφιλα κ.τ.λ. κινήματα σε βάρος των λαών.

Ας γυρίσουμε όμως στο Διόνυσο και στο τότε κόμμα του λαού, την εκκλησία. Όλοι οι μελετητές και ιστορικοί που έχουν γράψει για την εξέγερση του 1611, αγνοούσαν κάτι πολύ σημαντικό για την εξέλιξή της. Πρόσφατα μετά από έρευνα του Σ.Ι.Παπαδόπουλου στα αρχεία της καθολικής εκκλησίας, μαθαίνουμε ότι ο Διονύσιος στη προσπάθειά του να πείσει τους ευρωπαϊούς βασιλιάδες και τον Πάπα να τον βοηθήσουν, το Φεβρουάριο του 1603 έκανε ομολογία πίστεως στην καθολική εκκλησία. Απο το παραπάνω γεγονός καταλαβαίνουμε ότι ο Διονύσιος πίστευε μόνο...ότι ο σκοπός αγιάζει τα μέσα και μπορεί να μαλώνουνε κάποιοι για το πιστεύω της εκκλησίας, αλλά αυτός ήθελε εδώ και τώρα την απελευθέρωση από τους... δυνάστες.

Με το που φυγαδεύτηκε στην Ευρώπη ο Διονύσιος, άρχισε να γυρνάει σε όλες τις βασιλικές αυλές προσπαθώντας να επιτύχει την υποστήριξη κάποιας μεγάλης δύναμης. Με το που έκανε ομολογία πίστεως στην καθολική εκκλησία, οι "ευαίσθητοι" σε κάτι τέτοια καθολικοί Ισπανοί, του υπόσχονται τη βοήθειά τους. Το Δεκέμβρη του 1604 και ενώ έχουν προετοιμάσει το έδαφος κατάσκοποι του βασιλιά της Ισπανίας Φίλιππου Γ' (1598-1621), φτάνει στη Κέρκυρα ο Καπετάν Ιερώνυμος Κόμπι, αρχηγός των κατασκόπων, για να ξεσηκώσει τους κατοίκους της Ηπείρου. Μαζί του είναι και ένας καλόγηρος πολύ εγγράμματος, που οι σύγχρονοι ιστορικοί τον ταυτίζουν με τον Διονύσιο. Όπως όμως έχουμε αναφέρει από το 1603, ο Διονύσιος είχε γίνει καθολικός, κάτι που του απαγόρευε βέβαια να είναι ορθόδοξος καλόγηρος. από αυτό συμπεραίνουμε ότι ή ο Διονύσιος είπε ψέματα στους Ηπειρώτες σε συνεννόηση με τους Ισπανούς ότι είναι ακόμα καλόγηρος ή απλά ο εγγράμματος καλόγηρος δεν ήταν ο Διονύσιος, κάτι φυσικό αφού σχεδόν πάντα για να ξεσηκώσουν οι καθολικοί βασιλιάδες τους χριστιανούς συνεργαζόταν με τους Ορθόδοξους παπάδες. Απο το χωριό Χόκκα της Τσαμουργιάς ο καλόγηρος ετοιμάζει την εξέγερση, για όταν εμφανιστεί ο Ισπανικός στόλος στη Πρέβεζα. Οι κυρίαρχοι όμως της Κέρκυρας Ενετοί, δεν βλέπουν το κίνημα με καλό μάτι, διώχνουν τον Κόμπι και προδίδουν τους συνωμότες του χωριού Χόκκα στους Οθωμανούς. το κίνημα καταστέλλεται αλλά ο καλόγηρος καταφέρνει να το σκάσει με τα Ισπανικά πλοία. Βλέποντας οι Οθωμανοί αυτή τη κατάσταση, για να καλοπιιάσουν το κλήρο να μη συνεργάζεται με τους Φράγκους, δίνουν βεράτι (δικαιώματα) στο νέο Μητροπολίτη Λάρισας, Λεόντιο σε μια συμβολική κίνηση αφού η εξέγερση του 1600 είναι ακόμη νωπή.

Προηγουμένως είχαμε αναφέρει ως εκθρόνο του Διονύσιου, από το 1580 στο πατριαρχείο τον **Μάξιμο**. Ο Μάξιμος μετά από τη βοήθειά του στον Μελέτιο Πήγα, πέφτει και αυτός σε δυσμένεια και σε ένα ταξίδι του πιάνεται αιχμάλωτος από τους πειρατές (1608). Αυτοί νομίζουν ότι έπιασαν κελεπούρι, αλλά κανένας από το πατριαρχείο δεν ενδιαφέρεται να πληρώσει για να τον ελευθερώσουν. Έτσι το **1609** αγοράζεται όσο όσο από Ηπειρώτες και τον φέρνουν ως δάσκαλο πια στα Γιάννινα. Κατα μια διαβολική σύμπτωση ο δρόμος του θα ξαναδιασταυρωθεί με αυτόν του Διονύσιου...

Ο Μάξιμος όπως θα δούμε και παρακάτω κατά την εξέγερση του 1611 θα είναι ο μεγαλύτερος εκθρόνος του Διονύσιου και μετά την αποτυχία του κινήματος, ο πιο στηλιτευτικός κριτής του. Αναφέρει λοιπόν στη κατηγορία του ενάντια στο Διονύσιο *"ολίγον ενόμιζες το εν Ισπανία και τα λοιπά πάντα"*. Ο Σαλαμάγκας μη γνωρίζοντας ότι ο Διονύσιος είχε "αλλαξοπιστήσει" θεωρεί τη παραπάνω κουβέντα απόδειξη ότι ο Διόνυσος ήταν ο καλόγηρος στην απόπειρα του 1604. Εμείς νομίζουμε ότι μετά την αποτυχία του κινήματος μπορεί να μαθεύτηκε ότι ο Διονύσιος ήταν καθολικός και αυτό να χρησιμοποιήθηκε ως μια δικαιολογία για την αποτυχία του Διονύσιου ή από τους καστρινούς για να διατηρήσουν τα προνόμια τους.

Ήταν δεν ήταν ο καλόγηρος του 1604 ο Διονύσιος συνεχίζει να χτυπάει τις πόρτες όλων των βασιλιάδων της Ευρώπης ψάχνοντας για βοήθεια. **Το 1609 ο Έλληνας Κωνσταντίνος Σοφίας (άνθρωπος του πατριαρχείου - ; ή μέσω πίεσης του Ισπανού βασιλιά) τον κατηγορεί στην Ιερά εξέταση της Ισπανίας ως μη αληθινό καθολικό και ότι είχε πλαστογραφήσει τα έγγραφα που τον παρουσίαζαν επίσημο απεσταλμένο των Θεσσαλών και Ηπειρωτών για την ένωση των δύο εκκλησιών**. Όπως ξέρουμε εκείνη την εποχή Ιερά Εξέταση σήμαινε θάνατος. Ο Διονύσιος για να γλιτώσει από τη πρώτη κατηγορία δεν είχε απλά να δηλώσει μπροστά τους Ιεροξεταστές ότι ήταν πιστός καθολικός. Αλλά για να γλιτώσει από τη δεύτερη που όπως ξέρουμε ήταν σίγουρα πλαστογράφος θα χρειαζόταν "βύσμα". Και αυτή η βοήθεια πρέπει να δόθηκε από τον Ισπανό βασιλιά, με το αζημίωτο βέβαια.

Το 1609 ο Διονύσιος αφού γλιτώνει από τις κατηγορίες στην Ιερά Εξέταση έρχεται με την υπόσχεση για βοήθεια από τους Ισπανούς, στην Ηπειρο. Επιστρέφει εκεί που ξεκίνησε στο μοναστήρι του **Αγίου Δημητρίου Διχούνη**. Απο εκεί αρχίζει να προπαγανδίζει τις ιδέες του για δύο χρόνια. Βαλής των Οθωμανών στα Γιάννινα είναι ο Ασλάν Πασιάς ο Α' (1606-1615). Χρησιμοποιώντας λόγια, προφητείες, υποσχέσεις, μαντείες και τα άστρα αρχίζει να οργώνει τα χωριά της Θεσπρωτίας μιλώντας στους κατοίκους για την εξέγερση. Οραματίζεται ξεκινώντας από την Ηπειρο να κατακτήσει όλη τη βαλκανική, με τελικό στόχο τη "Βασιλεύουσα" - αν και δεν μπορούμε να ξέρουμε αν τους είχε πει ότι ήταν καθολικός, νομίζουμε ότι θα το έκρυβε με τη σύμφωνη γνώμη του Ισπανού βασιλέα.

Εδώ πρέπει να πούμε ότι ίσως δεν είναι τυχαίο που διάλεξε να ξεσηκώσει τους κατοίκους της Παραμυδιάς (Αλβανοί χαρακτηρίζονται οι οπαδοί του από μερικούς ιστορικούς). Αν δεχτούμε την άποψη μιας καθαρά χριστιανικής εξέγερσης, η επιλογή της Παραμυδιάς ήταν ανόητη αφού μεγάλο ποσοστό των κατοίκων της ήταν εξισλαμισμένοι, όπως έχουμε ξαναπεί. Νομίζουμε ότι η επιλογή του, ήταν πολύ έξυπνος αλλά σίγουρα θα είχε και τις πληροφορίες του, ήταν καθαρά πολιτική. Ο

Διονύσιος από τη "θητεία του" στο πατριαρχείο, από το 1600 και ίσως από το 1604 είχε μάθει τι σημαίνει προδοσία και τι σημαίνει ασφάλεια. Τα (χριστιανικά) χωριά του Ζαγορίου και των Κούρεντων δεν ενδεικνύονταν γιατί με το καθεστώς ημιαυτονομίας που είχαν κερδίσει από τον ορισμό του Σινάν Πασιά, τις εμπορικές συνναλαγές που είχαν με τους Ενετούς και τις οικονομικές αντιπαλότητες με τους καστρινούς Γιαννιώτες, θα ήταν πολύ επικίνδυνο να τον προδώσουν ή να τον χρησιμοποιήσουν. Υπάρχει όμως και άλλος λόγος. Εκτός του ότι η Παραμυδιά ήταν η περιοχή που γεννήθηκε και μεγάλωσε, ήξερε ότι οι (Αλβανοί) κάτοικοι της περιοχής δεν ελεγχόταν από κάποιους φεουδάρχες αλλά από ντόπιους φύλαρχους συνηθισμένους να κάνουν πόλεμο για τα συμφέροντά τους. Και ξέροντας την έχθρα τους για τους καστρινούς του ήταν ίσως εύκολο να τους ξεσηκώσει.

Ο Διονύσιος φρόντισε όμως να έχει ερείσματα και μέσα στο κάστρο. Το κάστρο εκείνη την εποχή είχε την ίδια μορφή όπως και τώρα με τη μόνη διαφορά ότι ήταν... νησί. Η λίμνη ήταν πολύ ψηλότερα αφήνοντας μόνο μια στενή λωρίδα γής να επικοινωνεί με το κάστρο. Αν προσθέσουμε τα ανύπαρκτα οχυρωματικά έργα των Οθωμανών στη συνοικία τους έξω από το κάστρο, αλλά και τον ιδιωτικό στρατό των καστρινών πίσω από τα θεόρατα τείχη και ότι οι καστρινοί ήταν οι μόνοι που είχαν κανόνια, θα ήταν στρατιωτικά αδύνατο για ένα στρατό χωρικών να κατακτήσουν τα Γιάννινα χωρίς να έχουν συμμάχους τους καστρινούς. Προσπαθεί λοιπόν να βρεί στηρίγματα και μέσα στο κάστρο. Ο Σαλαμάνγκας κάνει το λάθος και αναφέρει ότι ο Διονύσιος είχε την υποστήριξη του μητροπολίτη Ιωαννίνων Ματθαίου. Όπως όμως πρόσφατα μάθαμε **ο Ματθαίος ήταν επίσκοπος ΔΡΥΜΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ** που απλά είχε αναλάβει τα καθήκοντα του Μητροπολίτη Μανάσση που ήταν βαριά άρρωστος. Ο Διονύσιος σίγουρα είχε κάποια στηρίγματα στο κάστρο, αλλά και από την άλλη θα είχε να αντιμετωπίσει μερίδα καστρινών που σίγουρα ήταν ευχαριστημένοι με την "υποδούλωσή τους" αλλά και τον ανώτερο κλήρο με πρώτο και καλλίτερο τον **Μάξιμο**.

Του κοιμάται ο διάβολος. Στου μουλοχτού τον κύλο

(παλιά Γιαννιώτικη παροιμία- Ηπ.Χρο. 1931 - για την υποκρισία των ευσεβών πολιτών)

Πριν συνεχίσουμε στο στρατιωτικό σκέλος της εξέγερσης, πρέπει να αναφέρουμε και κάποια άλλα στοιχεία πάνω στη πολιτική και οικονομική κατάσταση της πόλης των Ιωαννίνων. Τα Γιάννινα εκείνης της εποχής άνηκαν, στα χαρτιά βέβαια, στους Οθωμανούς. Αυτό σημαίνει ότι δυο ήταν οι "μεγάλοι" της εποχής. Οι δυνατοί, αν το ήθελαν, στρατιωτικά Οθωμανοί και οι αληθινά δυνατοί οικονομικά αλλά και στρατιωτικά χριστιανοί με τη μητρόπολή τους καστρινοί. Οι καστρινοί είχαν να αντιμετωπίσουν τους δυνατούς προύχοντες των γύρω περιοχών αλλά και την νέα ανερχόμενη τάξη στη πόλη των Ιωαννίνων τους **εμπόρους- βιοτέχνες**. Οι τελευταίοι οργανωμένοι σε συντεχνίες από τον 11ο ακόμη αιώνα, είχαν αρχίσει να έχουν τη δύναμη να θέλουν και αυτοί τα δικαιώματα και την ασφάλεια των καστρινών. Τελικά υπήρχε και η συνοικία των **εβραίων** που ζώντας και μέσα αλλά και έξω από το κάστρο έκαναν τη κατάσταση εκρηκτική. Και η σπίθα της έκρηξης ήταν ο Διονύσιος...

Ο Ασλάν Πασιάς βρίσκεται στην Περσία και πολεμάει με το σουλτάνο τους Πέρσες. Στα Γιάννινα έχει μείνει ο Οσμάν Πασιάς με λιγοστούς άντρες, γύρω στους 70. Οι Οθωμανοί κατοικούν στη συνοικία του **Τουρκοπάλουκου**, σήμερα Αγίου Νικολάου στην Αγορά. Έχουν χτίσει μικρό ξύλινο τείχος και μέσα είναι ο τεκές τους, το διοικητήριο και ένας μικρός πέτρινος πύργος σε περίπτωση ανάγκης. Κανόνια όπως έχουμε πει δεν έχουν. Από την άλλη είναι οι επαναστάτες γύρω στους 3000 χωρικοί με σπαθιά, τόξα, μαχαίρια και ακόντια. **Αρχηγοί των εξεγερμένων είναι ο Διονύσιος ο φιλόσοφος, όπως τον αποκαλεί ο Οσμάν, ο Λάμπρος, γραμματέας του Οσμάν και ο Ντελλής (τρελός) Γεώργιος, γραμματέας ενός πλούσιου τούρκου.** Τis 7 Σεπτεμβρίου του 1611, οι επαναστάτες ρίχνονται πρώτα ενάντια στα εξισλαμισμένα χωριά Τουρκογρανίτσα και Ζαραβούτσι. Τα καίνε σκοτώνουν τους κατοίκους και αρχίζουν το πλιάτσικο. Εκτός από τους θρησκευτικούς λόγους αυτής της επίθεσης, μπορεί να υπάρχουν και οικονομικοί. Τα χωριά αυτά ήταν ιδιοκτησία καστρινών. Και οι αλβανοί φύλαρχοι ήθελαν να δώσουν ένα μάθημα στους καστρινούς ανταγωνιστές τους. Οι αγρότες, οι κατώτεροι, οι βιλανοί, οι χυδαίοι, οι βάνουσοι και όπως αλλιώς έλεγαν τους φτωχούς δουλοπάροικους τότε βαδίζουν τώρα προς τα πλούσια Γιάννινα. Είναι οργισμένοι αλλά για πρώτη φορά στη ζωή τους... διασκεδάζουν.

Οι μελετητές διαφωνούν, για το πότε άρχισε και πόσες μέρες κράτησε η εξέγερση. Αυτό σε συνδυασμό με την έλλειψη πληροφοριών για το τι ακριβώς έγινε τη κρίσιμη ώρα, μας βάζει σε υποψίες ότι το πανηγύρι κράτησε περισσότερο από μια μέρα. Οι εξεγερμένοι φτάνουν αιφνιδιαστικά στα Γιάννινα και επιτίθενται αρχικά ενάντια στην Οθωμανική συνοικία. Ο Οσμάν Πασιάς τη τελευταία στιγμή προλαβαίνει γυμνός μαζί με 30 άντρες του να κλειστούν στην ασφάλεια του πύργου. Το τουρκικό διοικητήριο καίγεται αφού πρώτα οι βάνουσοι τη πέφτουν στο ταμείο που είχε 50 000 σκούδα, από τους φόρους τους. Και έρχεται η σειρά των καστρινών, των εβραίων και των πλούσιων Γιαννιωτών. Οι καστρινοί βλέποντας αυτούς τους αγροίους φοβούνται και δεν ανοίγουν τις πόρτες. Ειδικά ακούγοντας τα **συνθήματα των επαναστατών** φοβούνται ακόμη περισσότερο. Το αρχικό σύνθημα "ΚΥΡΙΕ ΕΛΕΗΣΟΝ" έχει μετατραπεί σε ονόματα μισητών φόρων "ΧΑΡΑΤΣΙ-ΧΑΡΑΤΣΟΠΟΥΛΟ" και "ΑΝΑΖΟΥΛΙ-ΑΝΑΖΟΥΛΟΠΟΥΛΟ". Οι καστρινοί ξέρουν ότι οι βιλανοί, οι αγροίκοι, οι βάνουσοι αν ανοίξουν τις πόρτες του κάστρου, δεν θα τους αγκαλιάσουν ως αδέρφια χριστιανούς, αλλά θα τους σφάξουν ως μισητά αφεντικά. Και αφήνουν τις πόρτες κλειστές. Ο Διονύσιος έχει προδοθεί, διπλά. Τα Γιάννινα φλέγονται. στους επαναστάτες έρχονται να προστεθούν

και οι ντόπιοι φτωχοί. γνωρίζουν αυτοί που μένουν τα αφεντικά τους, οι βιοτέχνες, οι έμποροι και οι τοκογλύφοι εβραίοι. Όλη η πόλη έχει παραδοθεί στις φλόγες. Με το ξημέρωμα οι πόρτες ανοίγουν. Αντί όμως με αγκαλιές οι καστρινοί βγαίνουν με τον πάνοπλο στρατό τους. Ο Οσμάν με τους 30 έφιππους άντρες που του έχουν μείνει βγαίνει και αυτός με τους συμμάχους του. Τα κανόνια από το κάστρο σημαδεύουν στο πλήθος. Και οι βόμβες δεν έχουν θεό. Οι επαναστάτες διαλύονται. 300 που κρύβονται στα καλάμια της λίμνης καίγονται ζωντανοί. Οι περισσότεροι σφάζονται. Μαζί με αυτούς και έμποροι από τα Κούρεντα και τα Ζαγοροχώρια που έχουν έρθει να πουλήσουν τιςπραμάτειες τους. Δεν ήξεραν για την εξέγερση στις περιοχές τους. Όταν βγαίνει ο ήλιος οι προύχοντες πανηγυρίζουν μα θέλουν και εκδίκηση. Ο κακο-Διονύσιος μαζί με τους άλλους δύο αρχηγούς είναι ακόμη ζωντανοί.

Ο Διονύσιος και ο Ντελλής Γεώργιος είναι κρυμμένοι σε μια σπηλιά κάτω από το κάστρο στις όχθες της λίμνης. Βγαίνει διαταγή να τον παραδώσουν οι χριστιανοί αμέσως γιατί θα συνεχιστούν οι σφαγές. Δείχνουν στον Οσμάν που κρύβονται. Η παράδοση θέλει μεταγενέστερα να τους είδε μια εβραία. Νομίζουμε ότι αυτό λέγεται εκδικητικά για το ρόλο των εβραίων. Ο Σαλαμάγκας λέει ότι ο Διονύσιος παραδόθηκε στους εβραίους που ήταν παραδοσιακά... χασάπηδες για να τον γδάρουν ζωντανό. Εμείς νομίζουμε ότι τον ζήτησαν οι εβραίοι, όπως και ζήτησαν να κάψουν ζωντανό τον Γεώργιο, όπως και ζήτησαν να τους παραδοθούν οι αιχμάλωτοι για να τους βασανίσουν πριν τους σκοτώσουν. **Και αυτό είναι η καλλίτερη απόδειξη ότι έγινε πλιάτσικο τη νύχτα της εξέγερσης ειδικά στα σπίτια των πλούσιων εξωκαστρινών εβραίων.**

Ο γραμματέας του Οσμάν, Λάμπρος πιάνεται στη Παραμυθιά που έχει καταφύγει. Ο Οσμάν του ζητάει να μετανιώσει για ότι έκανε, να αλλάξειοπιστήσε και θα του χαρίσει τη ζωή. Αυτός αρνείται και καίγεται ζωντανός. Αυτούς τους μάρτυρες η εκκλησία ποτέ δεν θα τους ανακηρύξει **άγιους**. Για αυτή είναι **σκυλόσοφοι**. Απο τότε έχουμε την ονομασία της συνοικίας Καλούτσισανη στα Γιάννινα, από την παραφθορά του Κανλή-τσεσμέ (βρύση του αίματος), εξαιτίας των μαζικών σφαγών που έγιναν. Το κουφάρι του Διονυσίου στέλνεται γεμισμένο με άχυρα και με 300 κεφάλια επαναστατών στο σουλτάνο. Η Εξέγερση έχει τελειώσει.

Μαθαίνοντας ο σουλτάνος τι έγινε θέλει να καταργήσει τον ορισμό του Σινάν Πασιά για τους καστρινούς, προς μεγάλη χαρά των προυχόντων του Ζαγορίου και των Κούρεντων. Οι καστρινοί για να μη χάσουν τα προνόμια τους ξεχνάνε ότι ζούσαν σε μοναχούπολη, ξεχνάνε τη θρησκεία τους και εξισλαμίζονται ομαδικά. Τον Αύγουστο του 1613, για παραδειγματισμό των άλλων κινημάτων που ετοιμαζόταν από τους Φράγκους όπως θα δούμε και παρακάτω, έρχεται διαταγή του σουλτάνου οι χριστιανοί, παρ' όλο το θετικό ρόλο τους να διωχτούν από το κάστρο. Οι ρουφιάνοι πάντα τιμωρούνται. οι τελευταίοι χριστιανοί θα διωχτούν το 1618. Ως το 1635, σχεδόν 350 καστρινοί άρχοντες έχουν εξισλαμιστεί για να κρατήσουν τα προνόμια τους. Ο Μάξιμος το 1615, που κατηγορεί του πάντες, θα διωχτεί από τα Γιάννινα. Πριν φύγει θα γράψει την ιστορία των γεγονότων. αναφέρει μεταξύ των άλλων: **" Τώρα κατάλαβαν τι θα πη επανάσταση, και το να τολμήσουν οι μικροί να χτυπήσουν τους μεγάλους, οι αδύνατοι τους ισχυρότερους, οι λίγοι τους πολλούς... Πολλοί εξισλαμίστηκαν οριστικά, τουλάχιστο πριν, είχαν συμφορές και θλίψεις, είχαν όμως γερή τη πίστη τους."**

Στα 1635 οι Οθωμανοί πολεμούν εναντίον των Περσών. Πολεμούν μαζί τους και οι Ηπειρώτες γαιοκτήμονες, οι Σπήηδες. Έχουν δικιά τους σημαία, με το μεγαλομάρτυρα Γεώργιο και μπορούν να την έχουν υψωμένη, μέχρι να βγουν από την Ηπειρο, τα βουνά της Πίνδου. Κάποια στιγμή οι Οθωμανοί υποχωρούν και οι χριστιανοί ανοίγοντας τις σημαίες τους κάνουν επίθεση στους πέρσες και τους χαλάνε. Οι πασάδες αντί να τους ευχαριστήσουν βρίσκουν ευκαιρία και τους κατηγορούν στο Σουλτάνο. Για να μη χάσουν τα προνόμια τους οι περισσότεροι εξισλαμίζονται και άλλοι φεύγουν στο εξωτερικό. Μετά από 200 χρόνια πολλοί από αυτούς που έφυγαν στο εξωτερικό θα γυρίσουν σαν ευεργέτες, στην Ηπειρο.

Ας γυρίσουμε όμως ακόμα λίγο στα Γιάννινα. Με το που μπαίνουν οι Οθωμανοί στο κάστρο, χαλάνε όλες τις εκκλησίες (20) και τα μοναστήρια του κάστρου και φτιάχνουν τα δύο τζαμιά που βλέπουμε και σήμερα. Το μοναστήρι του αγίου Δημητρίου του διχούνι ισοπεδώνεται όχι τόσο για εκδίκηση, όσο για να μοιραστούν τα πλούσια και τεράστια τιμάρια του. Το Μάρτη του 1613 ο Οσμάν πασιός, ίσως επειδή δεν πρόλαβε τα γεγονότα, πέφτει σε δυσμένεια. Πάει να βρει το σουλτάνο να του εξηγήσει, αλλά αποκεφαλίζεται στο δρόμο.

Οι Φράγκοι όλα αυτά δεν τους ενδιαφέρουν, αρκεί να μη ζημιώνονται... Διαβάζουμε χαρακτηριστικά στην επιστολή του δεσπότη της Κέρκυρας προς το δόγη της Βενετίας, της 24 Σεπτεμβρίου του 1611: **"αι ταραχαί αυτάι μας ζημιώνουν, διότι είχομεν κλείσει συμφωνίαν με τον ειρηνέον πασσά δια την δεκάτην"**

Συνεχίζουν όμως να οργανώνουν εξεγέρσεις, με τη βοήθεια της ορθόδοξης εκκλησίας, για τα συμφέροντά τους. Τώρα σειρά έχει ο βασιλιάς της Γαλλίας. Καλεί το 1612 τους μητροπολίτες Ναυπάκτου, Άρτας, Ιωαννίνων, Δυρραχίου, Τυρνάβου, Βουλγαρίας με τη συμμετοχή της Μακεδονίας και Ερζεγοβίνης, στο Κούτσι της Αλβανίας για τη σύσταση απελευθερωτικού στρατού. Αλλά και οι Ισπανοί δεν απογοητεύονται. Το 1616 συνεννοούνται με το πατριάρχη Οχρίδος Αθανάσιο για νέα επανάσταση σε Ηπειρο, Αλβανία, Μακεδονία. Αργότερα το ρόλο του νταβατζή θα αναλάβει η Αγία Ορθόδοξος Ρωσία, και θα συνεχίσει να παίζει το ρόλο του νταβατζή επαναστάσεων ως στις μέρες μας, με άλλο όνομα βέβαια...

Το σφάλμα μένει πάντα ορφανό

Σημείωση: Στο κείμενο σκόπιμα δεν αναφέρονται οι όροι Τούρκοι και Έλληνες, αφού οι έννοιες της εθνικότητας, δημιουργήθηκαν αργότερα με τη σύσταση των εθνικών κρατών. Τότε υπήρχαν μόνο χριστιανοί και μουσουλμάνοι και αφέντες και δούλοι. Ετσι όλοι ήξεραν ποίοι είναι οι εχθροί τους και φώναζαν όταν μποραύσαν "ΧΑΡΑΤΣΙ-ΧΑΡΑΤΣΟΠΟΥΛΟ ΑΝΑΖΟΥΛΙ-ΑΝΑΖΟΥΛΟΠΟΥΛΟ".

Βιβλιογραφία:

- 1) Άπαντα Ζούμπου.
- 2) Άπαντα Μαμμόπουλου, τόμος Α
- 3) Ο ορισμός του Σινάν Πασιά, Κ. Αμάντου, Ηπ. Χρον. 1930
- 4) Η σπηλιά του σκυλόσοφου, Δημ. Στ. Σαλαμάγκα
- 5) Απελευθερωτικοί αγώνες των Ελλήνων επί τουρκοκρατίας, Σ.Ι. Παπαδόπουλου
- 6) Επανάστασις Διονύσιου του Φιλόσοφου, Κ.Δ. Μέρτζιου, Ηπ. Χρον. 1938
- 7) Κουρεντιακά, Σ.Ν. Μπέττη
- 8) Τα Γιάννινα, Κ.Ν. Νικολαΐδη
- 9) Τα Γιάννινα, Κ.Ι. Φωτόπουλου
- 10) Παροιμίες, Ηπ.Χρον. 1931
- 11) Διονύσιος ο Σκυλόσοφος, υπό Αθηναγόρα, Ηπ.Χρον. 1931
- 12) Άπαντα Σαλαμάγκα, τόμος Β
- 13) Ο Λαρίσης- Τρίκκης Διονύσιος ο <<φιλόσοφος>>, ο χλευαστικός επικληθείς <<Σκυλόσοφος>>, υπό Χρυσόστομου Παπαδόπουλου, Ηπ. Χρον. 1933

THE SHOW MUST GO ON

Οι απόκριες μπορεί να πέρασαν εδώ και καιρό μην νομίζετε όμως πως θα μας λείψουν τα καρναβάλια. Ένα από αυτά που θα διοργανωθούν κάπου προς τα τέλη Απριλίου θα είναι κι αυτό των φοιτητικών εκλογών. Μπορεί βέβαια να μην έχει πια τόσο τζέρτζελο και γκλαμουριά όσο τα προηγούμενα χρόνια, δεν παύει όμως να είναι μια καλή ευκαιρία για τους διάφορους εξουσιαστές για να μετρήσουν την χωρητικότητα των μαντριών τους και να προσπαθήσουν να την αυξήσουν.

Οι φοιτητικές παρατάξεις, θυγατρικές εταιρίες των πολιτικών κομμάτων και οργανώσεων, θα στήσουν και φέτος τα μαγαζάκια τους. Τα κομματόσκυλα και οι φοιτητοπατέρες θα αδράξουν τους καρπούς των δημοσίων σχέσεων στις οποίες επιδόθηκαν τον προηγούμενο χρόνο. Θα κολλήσουν αφίσες με πιασάρικα τοιπάτα. Θα στήσουν μικροφωνικές για να ακούν οι φοιτητές την ώρα του φαγητού τα σουξέ της εποχής. Θα επιδείξουν όσο καλύτερα μπορούν το image τους που τόσο καιρό καλλιεργούσαν, άλλοτε «επαναστατικό», προσπαθώντας να πείσουν για το πόσο αποτελεσματικά μπορείς να χτυπήσεις το σύστημα όταν είσαι ήδη ένα απ' τα γρανάζια του, άλλοτε δίνοντας έμφαση στο πόσο βοήθησαν στην ομαλή λειτουργία του πανεπιστημίου (βοηθώντας τους φοιτητές να αποκτήσουν ευκολότερα την τεχνοκρατική και γραφειοκρατική εκπαίδευση που τους προσφέρεται, η οποία μπορεί στους ίδιους να είναι ουσιαστικά άχρηστη η εξουσία όμως την έχει ανάγκη για την δικιά της ομαλή λειτουργία), άλλοτε επιχειρώντας να συνδυάσουν και τα δύο. Θα οργανώσουν χορούς και παρτάκια στα νυχτερινά εργοστάσια διασκέδασης. Θα κεράσουν σφηνάκια, προκυρηξούλες, σουβλάκια. Κι αν μετά απ' όλα αυτά βρε αχάριστοι και αχαϊρευτοι δεν τους ψηφίσετε τότε ντροπή σε σας και στους γονείς σας για την ανατροφή που σας δώσανε.

Η εκλογική διαδικασία δεν έπαψε ποτέ να είναι μια καθαρά εξουσιαστική διαδικασία. Είναι η διαδικασία εκείνη που παρέχει το σημαντικότερο άλλοθι στην εξουσία για να διατάζει και να καταπιέζει καθόσον «όλες οι εξουσίες πηγάζουν απ' το λαό και υπάρχουν για τον λαό» (μην γελάτε, το Σύνταγμα κάτι τέτοια λέει). Και η «πολιτική θέληση» του λαού υποτίθεται πως εκφράζεται μέσω των διαφόρων εκλογών. Τώρα, αν η «πολιτική σας θέληση» είναι τέτοια που μπορείτε να την εκφράσετε με τρεις σταυρούς κλεισμένους σ' ένα φάκελο τότε... να την χαίρεστε.

Το «δικαίωμα» της ψήφου είναι από τα βασικά θεμέλια της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας καθότι εξασφαλίζει την ίδια την... αντιπροσωπευτικότητά της. Ψηφίζοντας κάποιος εκλέγει αντιπροσώπους σε διάφορα όργανα (π.χ. στην περίπτωση των πανεπιστημιακών σχολών στα Δ.Σ.) οι οποίοι αναλαμβάνουν (με το «αζημίωτο» εννοείται) να ασχοληθούν με θέματα που κανονικά μόνο οι ίδιοι οι άνθρωποι, χωρίς κανενός είδους διαμεσολάβηση, θα έπρεπε να ασχολούνται. Με αυτόν τον τρόπο αποξενώνεται το άτομο απ' τα κοινωνικά ζητήματα αφού ο εκπρόσωπός τους και όχι αυτούς μπορεί να αποφασίσει και ουσιαστικά να διεκπεραιώσει αυτά τα ζητήματα. Οι πολύ ισχνές σε χρονικά διαστήματα εκλογικές διαδικασίες παρουσιάζονται στις συνειδήσεις των περισσότερων ανθρώπων ως ο μόνος έγκυρος και αποτελεσματικός τρόπος παρέμβασης και συμμετοχής στο κοινωνικό γίγνεσθαι, συμβάλλοντας έτσι στο να αμφισβητείται και, κατ' επέκταση, να νεκρώνεται κάθε άλλος τρόπος διεκδίκησης και εκπλήρωσης των επιθυμιών και των αναγκών του ατόμου μέσα στην κοινωνία. Η συμμετοχή λοιπόν σε οποιοσδήποτε εκλογές, είτε αυτή γίνεται με το να είναι κάποιος υποψήφιος είτε με το να είναι ψηφοφόρος, δεν επιφέρει κανένα άλλο ουσιαστικό αποτέλεσμα από το να στηρίζει την εξουσία και να επικυρώνει τις επιλογές και τις μεθόδους της.

«Αυτοί που έβγαλαν τα μάτια των ανθρώπων

τώρα τους κατηγορούν πως είναι τυφλοί»

Milton

Τα τελευταία χρόνια η μπίζνα των φοιτητικών εκλογών δεν αποδίδει στους εξουσιαστές τα αναμενόμενα. Το ποσοστό συμμετοχής στις φοιτητικές εκλογές είναι γύρω στο 50% (και αυτό ανεβασμένο ως εκεί με διάφορα μαγειρέματα από τους φοιτητοπατέρες και τα ΜΜΕ). Με άλλα λόγια πέντε στους δέκα φοιτητές (αν όχι περισσότεροι) τις εκλογές τις γράφει κανονικά. Βέβαια δεν ισχυριζόμαστε πως η πλειοψηφία των φοιτητών που δεν ψηφίζουν το κάνουν επειδή έχουν μια αντιεξουσιαστική στάση στην ζωή τους γενικότερα, μιας και κάτι τέτοιο θα το εκφράζανε και με άλλους τρόπους μέσα στην καθημερινότητά τους, πράγμα το οποίο δεν μπορούμε να πούμε πως ισχύει για τόσο μεγάλο αριθμό ατόμων. Επίσης συντρέχουν κι άλλοι λόγοι για την απόχη τους οποίους δεν θα τους χαρακτηρίζαμε ως ουσιαστικούς (σε αντίθεση με διάφορους που δεν χάνουν

ευκαιρία για να τους παρουσιάζουν ως βασικούς). Για παράδειγμα, το γεγονός ότι το δικαίωμα της ψήφου στις φοιτητικές εκλογές, σε αντίθεση με τις βουλευτικές ή τις δημοτικές, δεν είναι υποχρεωτικό (το γεγονός ότι κάτι που σε υποχρεώνει να κάνεις το αποκαλούν δικαίωμα και όχι καταναγκασμό δείχνει πόσο όλοι μας είμαστε «ελεύθεροι» να κάνουμε ότι η εξουσία επιθυμεί). Άλλος λόγος είναι ο καιρός που είτε είναι κακός οπότε οι φοιτητές λένε «που να τρέχω να ψηφίζω τώρα», είτε είναι καλός οπότε αντί να ψηφίσουν προτιμούν να πάνε για καφέ ή καμιά εκδρομούλα (κουφάλα φύση, υποκλινόμαστε στην απέραντη σοφία σου).

Οι φοιτητικές παρατάξεις αντιμετωπίζουν το φαινόμενο αυτό της αποχής μιλώντας (μαζί με τις ηγεσίες τους, τα ΜΜΕ και γενικότερα όλο τον εξουσιαστικό συρφετό) για απολιτικοποίηση των νέων, αδιαφορία για τα κοινά και τα σχετικά. Αυτοί που όλο το προηγούμενο καιρό, με την στάση τους και τις πρακτικές τους, πρότασαν την αντιπροσωπευτικότητα και δεν έκαναν τίποτ' άλλο από το να παρεμποδίζουν όσους είχαν την οποιαδήποτε διάθεση να ασχοληθούν με ότι τους αφορά άμεσα (εκτός κι αν ασχολούνταν μέσω των δικών τους παρατάξεων, ακολουθώντας τα δικά τους πρότυπα πράξης και ιδεών) τώρα κατηγορούν τους φοιτητές ότι αδιαφορούν και δεν συμμετέχουν. Δεν φτάνει που παίζουν πάνω στην πλάτη τους ένα στημένο παιχνίδι, τους δουλεύουν κι από πάνω. Φυσικά είναι οι ίδιες οι φοιτητικές παρατάξεις και, μιλώντας γενικότερα, κάθε είδους μηχανισμός που αποτελεί την εξουσία, σε μικρό ή μεγάλο βαθμό, ή εξυπηρετεί με το τρόπο δράσης του τους σκοπούς της, που δεν θέλουν σε καμία περίπτωση ο κόσμος, (στην συγκεκριμένη περίπτωση οι φοιτητές) να δραστηριοποιηθεί πάνω σε κοινά ζητήματα. Αυτό γιατί όσο περισσότερος κόσμος και όσο πιο πολύ δραστηριοποιείτε τόσο οι ιδέες που θα επιθυμούν να εφαρμόσουν και οι μορφές δράσης που θα επιλέγουν θα είναι δυναμικότερες και θα οδηγούν προς μια άμεση σύγκρουση με τις κάθε είδους εξουσίες.

Οι φοιτητικές παρατάξεις, πέρα από το να αναφέρονται γενικά και αόριστα στην αδιαφορία των φοιτητών, δεν εξηγούν ουσιαστικά για ποιο λόγο θα έπρεπε οι φοιτητές να «ενδιαφέρονται». Τι να πουν δηλαδή; Πως πρέπει να ψηφίζουν ώστε να βγαίνουν οι ηγεσίες τους και οι διάφορες φυλλάδες, που αποτελούν μέρος του μηχανισμού στον οποίο και οι ίδιοι εντάσσονται, και να κάνουν επίδειξη δύναμης λέγοντας πως εμάς τόσοι μας ψήφισαν; Πως οφείλουν να ενδιαφέρονται για την καλή λειτουργία του πανεπιστημίου, ενός θεσμού που απορροφά τον χρόνο και την ενεργητικότητά τους σε μαθήματα και εξετάσεις, ώστε να είναι μετά χρήσιμοι για την εξουσία, αναλώσιμοι για τους μηχανισμούς παραγωγής και πιστοί καταναλωτές των διαφόρων προϊόντων τους; Ή μήπως ότι πρέπει να αγωνιστούν για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων τους στην εκπαίδευση, δικαιώματα που η ίδια η εξουσία τους παραχώρησε μιας και εξυπηρετούν τέλεια τους σκοπούς και την λειτουργία της;

Ένα μεγάλο μέρος των φοιτητών καταλαβαίνει ή νιώθει πως δεν έχει κανένα λόγο να μπλεχτεί στο γελοίο παιχνίδι εξουσίας των εκλογών και απέχει. Και η στάση τους αυτή είναι η πιο ενδεδειγμένη απέναντι σε μια εξουσιαστική διαδικασία.

ΑΠΟΧΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ
ΚΑΙ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

ONE - Απομυθοποίηση τώρα

Ένας από τους πλέον πολυχρησιμοποιούμενους μύθους της κυρίαρχης ιδεολογίας είναι αυτός της ONE και της αναγκαιότητας να επιτύχουμε τα κριτήρια σύγκλισης με αυτήν. Με άλλα λόγια θα μπορούσε να αποτυπωθεί ως εξής : Η θα μπούμε στην ONE, η θα γίνουμε Αλβανία. Το παράξενο της υπόθεσης είναι πως τέτοιες απόψεις εκφράζουν άτομα τα οποία έχουν να απολέσουν τα μέγιστα από αυτήν την υπόθεση, όπως εργάτες, υπάλληλοι κ.ο.κ. Αυτό βέβαια μέχρι ενός βαθμού είναι απόλυτα δικαιολογημένο μιας και η πλύση εγκεφάλου από τα φερέφωνα της κυρίαρχης ιδεολογίας (ΜΜΕ κ.ο.κ.) σε αυτό το ζήτημα είναι δίχως προηγούμενο. Και πως θα μπορούσε να είναι διαφορετικά αφού το κεφάλαιο έχει επενδύσει τα μέγιστα σε αυτήν την υπόθεση που λέγεται ONE και η συναίνεση ή έστω η ένοχη σιωπή του εκμεταλλευομένου είναι απαραίτητο συστατικό της κοινωνικής συναίνεσης.

Μύθος πρώτος: Ας μπούμε στην ONE και μετά από εκεί και πέρα μας περιμένει ο παράδεισος. Λέξη κλειδί : σύμφωνο σταθερότητας. Τι είναι αυτό το σύμφωνο σταθερότητας; Πολύ απλά είναι ένα σύμφωνο το οποίο καθορίζει τους κανόνες οικονομικής πολιτικής για κάθε χώρα που θα κατορθώσει να εισέλθει στον υπό διαμόρφωση παράδεισο, κατά τρόπο ώστε να μην υπάρξει καμία απόκλιση από τα περιβόητα κριτήρια του Μάαστριχ. Τι προβλέπει για την ακρίβεια; Αυστηρό έλεγχο των οικονομιών και επιβολή μεγάλων προστίμων σε περίπτωση απόκλισης από τους οικονομικούς δείκτες, ενώ για όσους υποτροπιάσουν προβλέπεται μέχρι και αποπομπή. Βασικός όρος στο κείμενο είναι αυτός της μείωσης των κρατικών ελλειμμάτων και της αύξησης των κρατικών εσόδων. Αυτό αποτελεί βασική προϋπόθεση λειτουργίας του ευρώ, ειδάλλως όπως τονίζουν οι μεγαλοτραπεζίτες σε πλήρη σύμπνοια με τους υπουργούς οικονομικών η κοινή νομισματική πολιτική δεν θα είναι σε θέση να απορροφά τους κραδασμούς της κοινής νομισματικής πολιτικής. Τι σημαίνει όμως αυτό για την καθημερινή ζωή του καθενός ας το δούμε λίγο παραπέρα. Η μείωση των κρατικών ελλειμμάτων θα προέρθει μέσω της μείωσης των κοινωνικών δαπανών. Και εδώ έχουμε τον δεύτερο μύθο: Είναι οι κοινωνικές δαπάνες που δημιουργούν τα ελλείμματα και για το καλό της «εθνικής οικονομίας» θα πρέπει να περιορισθούν.

Ας αρχίσουμε από το μύθο των κρατικών ελλειμμάτων. Οι δαπάνες του δημοσίου χωρίζονται ως επί το πλείστον στις ακόλουθες δύο κατηγορίες : Στις δαπάνες του δημοσίου για μισθούς και συντάξεις και στις δαπάνες του δημοσίου για προμήθειες. Ο δεύτερος τομέας είναι μονίμως στο απυρόβλητο και δεν φθάνει ποτέ στα ΜΜΕ ως παράγοντας δημιουργίας ελλειμμάτων και αυτό είναι αυτονόητο για το λόγο ότι τις προμήθειες του δημοσίου τις έχει αναλάβει το κεφάλαιο (χαρακτηριστικό παράδειγμα οι προμήθειες του ΟΤΕ στον τομέα των ψηφιακών παροχών και τα συνεπακόλουθα σκάνδαλα). Έτσι αγαπητέ μου μισθωτέ και συνταξιούχε είναι απόλυτα λογικό να σου ζητούν να διαβιώσεις με τον παχύλο μισθό των 127000 δραχμών μίας και το διογκωμένο δημόσιο πρέπει να πάψει να αποτελεί παράγοντα αστάθειας. Τώρα εάν από την άλλη το νοσοκομείο της πόλης σου υπολειπουργεί λόγω έλλειψης προσωπικού αυτό είναι αλλουνού παπά ευαγγέλιο.

Φυσικά το σύμφωνο σταθερότητας δεν περιορίζει εδώ τις απαιτήσεις του, αλλά έχει και δεύτερο σκέλος το οποίο είναι το ακόλουθο : Απαιτείται πλήρη απελευθέρωση της αγοράς εργασίας και παραπέρα συμπίεση των μισθών. Αυτό το ζούμε καθημερινά όταν οι τοπικοί υπηρέτες του κεφαλαίου χρησιμοποιούν εύχες εκφράσεις όπως διαρθρωτικές αλλαγές, φιλελευθεροποίηση της οικονομίας και πάει λέγοντας. Αυτό επί το πρακτέο τι σημαίνει; Πολύ απλά αναίρεση κάθε προστατευτικής νομοθεσίας την οποίαν οι εκμεταλλευόμενοι έχουν κερδίσει με σειρά αγώνων. Φυσικά οι ηγετικές ομάδες των κρατών μελών γνωρίζουν πολύ καλά τι σημαίνει αυτή η προοπτική για το Ευρωπαϊκό προλετάριο και γι' αυτό το συγκεκριμένο κείμενο μολονότι συζητήθηκε και συζητιέται από τους μεγαλομπουργούς δεν αναφέρεται πουθενά. Και φυσικά όλα αυτά θα διανθίσουν από το αναγκαίο πλαίσιο της ανεργίας, η οποία σε συνθήκες ONE θα πάρει τρομακτικές διαστάσεις. Και αυτό δεν είναι λαϊκισμός, αλλά στυγνή πραγματικότητα και εξηγούμε το γιατί. Η αντιπληθωριστική πολιτική αποσκοπεί στον περιορισμό της κατανάλωσης μέσω της συγκράτησης των μισθών. Σε αυτές τις συνθήκες παρατηρείται το φαινόμενο της υποκατανάλωσης. Και επειδή η παραγωγή προσαρμόζεται πάντοτε στην κατανάλωση τείνει και αυτή με τη σειρά της στην συρρίκνωση. Πολύ απλά όταν στην αγορά δεν κινείται χρήμα δεν υπάρχουν και θέσεις εργασίας. Και δεν τελειώνουμε εδώ, αλλά έχει και συνέχεια. Η νομισματική πολιτική λέει περνάει εξολοκλήρου στον έλεγχο της κεντρικής ευρωπαϊκής τράπεζας για λόγους νομισματικής σταθερότητας (λέγε με ισχυρό ευρώ) Τι σημαίνει αυτό; Πολύ απλά στην μετά ONE εποχή σε κάθε μισθολογική αξίωση ο τοπικός αχυράνθρωπος του κεφαλαίου (λέγε με πρωθυπουργό) θα έχει έτοιμη και πληρωμένη απάντηση: τα αιτήματά σας στους ευρωτραπεζίτες των Βρυξελλών μην τα λέτε

σε εμένα δεν μπορώ να σας κάνω τίποτα. Φτωχέ μου μισθωτέ, άνεργε, και συνταξιούχε που να ήξερες τι ξευφαίνεται πίσω από την πλάτη σου. Στην εποχή βλέπεις της νεοφιλελεύθερης βαρβαρότητας σκοτώνουν τα άλογα όταν γεράσουν.

Όχι ότι φυσικά δεν θα υπάρξουν και οφέλη : νομισματική σταθερότητα (άλλος μύθος) χαμηλά επιτόκια (μπορεί να μην έχετε να φάτε, αλλά τουλάχιστον θα μπορείτε να δανείζεστε χαμηλότοκα) και φυσικά άνθηση των χρηματιστηρίων και κερδοφορία για τις επιχειρήσεις. Εδώ όμως πρέπει να καταπιστούμε με έναν άλλον μύθο που ευρέως διδάσκεται πρώτιστα στα οικονομικά πανεπιστήμια και θέλει το χρηματιστήριο να τροφοδοτεί την αγορά με χρήμα και εώς εκ' τούτου να τονώνει τις παραγωγικές επενδύσεις οδηγώντας στην μείωση της ανεργίας. Πάρτε για παράδειγμα το ελληνικό χρηματιστήριο. Λόγω πολιτικής της κυβέρνησης εκτοξεύθηκε από τις 800 στις 3400 μονάδες γνωρίζοντας μία άνευ προηγουμένου άνθηση των συναλλαγών. Από επενδύσεις όμως τίποτα. Βραχυπρόθεσμα κεφάλαια μεγάλων πιστωτικών οργανισμών και ντόπιων κεφαλαιούχων πολλαπλασιάζουν τις αποδόσεις τους εις βάρος της δικιάς μας προσωπικής κατάστασης. Στην ήπειρο η ανεργία έχει αγγίξει το 30% με προοπτικές να πάει και πολύ ψηλότερα, όπως και στην υπόλοιπη περιφέρεια με σειρά επιπτώσεων. Φυσικά αυτή η προοπτική δεν θα δει ποτέ το φως της δημοσιότητας όπως θα έπρεπε να το δει. Και αυτό για το λόγο ότι προκειμένου να δικαιωνίζεται αυτή η κατάσταση διπολισμού επιβάλλεται η κοινωνική συναίνεση. Ο «αξιότιμος» κύριος Κυριακού (ο ιδιοκτήτης του Αντένα) είναι ο εκπρόσωπος ενός μεγάλου πιστωτικού οργανισμού (το όνομα δεν το γνωρίζουμε) και φροντίζει για τη διασφάλιση των συμφερόντων του.

Και φυσικά ο παθητικός τηλεορασόπληκτος το μόνο που αντιλαμβάνεται από την όλη την υπόθεση είναι το αίσθημα της χαράς που επιβάλλεται να νοιώσει όταν η κάθε παρουσιάστρια των ειδήσεων των 8 περιχαρής του ανακοινώνει την ανοδική τάση του χρηματιστηρίου για τη δεδομένη ημέρα.

Και δώστου από την άλλη τα συγχαρητήρια του κυρίου Καμντεσού να μας δωνούν από ηδονή για τις πραγματικά μεγάλες επιτυχίες της κυβέρνησης μας στον ευαίσθητο τομέα της οικονομίας. Και δώστου χαρά ο δυστυχής τηλεορασόπληκτος για τις επιτυχίες της δικής του κυβέρνησης για την «εθνική του οικονομία» αγνοώντας πως κάθε επιτυχία για αυτούς είναι δική του υποβάθμιση. Εδώ όμως επιβάλλεται να ασχοληθούμε με τον άλλο μύθο αυτόν της «εθνικής οικονομίας» Καλή ομπρελίτσα για να καλύψει τα ενυπάρχοντα σε κάθε κοινωνία αντιπαλόμενα συμφέροντα. Γιατί εάν πιστεύετε ότι εμείς έχουμε κοινά συμφέροντα με τον Κυριακού και τον κάθε Κυριακού τότε χρειάζεστε το τουλάχιστον ψυχίατρο. Οι αξιότιμοι κύριοι εφοπλιστές κατέβασαν την ελληνική σημαία από τα καράβια τους εφόσον είχαν συμφέρον να το κάνουν με αποτέλεσμα 2700 Έλληνες ναυτικοί αυτοί τη στιγμή να είναι άνεργοι. Βλέπετε το κεφάλαιο δεν έχει πατρίδα. Το θέμα όμως είναι γιατί εμείς να έχουμε πατρίδα και να δεχόμαστε την όποια υποβάθμιση του δικού μας επιπέδου στο όραμα μίας «εθνικής οικονομίας». Καλή και άγια η ΟΝΕ δεν είναι όμως για εμάς.

Το θέμα όμως της ΟΝΕ δεν θα πρέπει να το δούμε δίχως να λάβουμε υπόψη μας τις γενικότερες οικονομικές εξελίξεις. Ζούμε είναι η αλήθεια σε μία περίοδο όπου το κεφάλαιο επαναδιαπραγματεύεται τους όρους της κυριαρχίας του. Σειρά οργανισμών την ύπαρξη των οποίων η κυρίαρχη ιδεολογία προβάλλει ως τους μέντορες της οικονομικής ορθοδοξίας, δεν είναι παρά οι διεθνοποιημένες απόπειρες του υπερεθνικού κεφαλαίου να προλειάνει το έδαφος σε κάθε οικονομία για τη δική του επέλαση. Απαιτεί τόνους ηλιθιότητας να πιστεύει κάποιος πως η οικονομική πολιτική σε κάθε χώρα υπαγορεύεται από τους τοπικούς πολιτικάντηδες. Ειδήσεις όπως η επίσκεψη αξιωματούχων του ΔΝΤ στον πάντα χαμογελαστό Παπαντωνίου (γιατί τι ανάγκη έχει) περνούν στα ψηλά των εφημερίδων όταν κρύβουν την μεγαλύτερη αλήθεια. Την αλήθεια που θέλει όλους αυτούς τους γιάπηδες του εκουγχρονισμού που και καλά κόπτονται για το δικό μας συμφέρον να αποτελούν τους τοπικούς μεταπράτες του κεφαλαίου. Σε μία εποχή σαν και τη δική μας για τις εξαρτημένες χώρες επιλέγονται άχρωμοι τεχνοκράτες (τύπου Σημίτη) για κυβερνήτες.

Υπουργοί οικονομικών, μεγαλοτραπεζίτες, «επιτυχημένοι επιχειρηματίες», γιάπηδες εκουγχρονιστές, οικονομολόγοι με βαρύγδουπες δηλώσεις, πρωθυπουργοί όλο το σκυλολόι της οικονομικής ορθοδοξίας σε άγαστη σύμπτωση με τον μηχανισμό της κυρίαρχης ιδεολογίας έχουν βάλει ως στόχο την υποδούλωση της δικής μας ζωής στα γρανάζια ενός οικονομικού μηχανισμού που θα λειτουργεί σαν τη χρυσή κότα για το κεφάλαιο.

Γι' αυτό στην επόμενη εναγώνια ερώτηση όλων αυτών πως θα μπούμε στην ΟΝΕ απαντήστε τους με κουκούλες.

Γιωσέφ Ελιγιά

Κι όταν ο Σκλάβος αντρειωθεί και θα φουντώσει η Ελπίδα
Και στην Ασκήμιας το γκρεμό, θα συντριβή ο Σατράπης
Τότες θα πω πως έβαλα του τέλειου τη σφραγίδα
Στο πλέον ωραίο μου ποίημα, στο ποίημα της Αγάπης.

Γιωσέφ Ελιγιά, «Το ποίημα της Αγάπης»

Η παρουσίαση ενός ποιητή σίγουρα δεν είναι εύκολη υπόθεση από τη στιγμή που η σχέση μας με την ποίηση είναι περιστασιακή και επιφανειακή. Παρόλα αυτά θεωρήσαμε χρήσιμο να δώσουμε κάποια στοιχεία από τη ζωή και το έργο ενός ποιητή, που είναι άγνωστα στους περισσότερους, αλλά παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον.

Ο Γιωσέφ Ελιγιά γεννήθηκε το 1901 στα Γιάννινα από Εβραίους γονείς. Φοίτησε στη σχολή Alliance Israelite όπου αργότερα δίδαξε. Αυτή η σχολή αποτελούσε παράρτημα της Alliance Israelite Universelle του Παρισιού, η οποία ίδρυσε διάφορες σύγχρονες Εβραϊκές σχολές που εκτόπισαν τις παραδοσιακές σχολές θρησκευτικού χαρακτήρα.

Το 1918 ο Ελιγιά είναι ένθερμος σιωνιστής και συμμετέχει στην ισχυρή σιωνιστική κίνηση που υπήρχε τότε στα Γιάννινα. Τότε πίστευε ότι η εβραϊκή φτωχολογιά θα σωζόταν με την ίδρυση ισραηλιτικού κράτους στην Παλαιστίνη.

Το 1919 διορίζεται στην Alliance, αλλά επειδή δεν του έφταναν τα χρήματα κάνει και ιδιαίτερα μαθήματα Γαλλικών. Το 1920 πηγαίνει στον στρατό όπου κάνει εννιάμηνη θητεία.

Όμως σταδιακά εγκαταλείπει τις σιωνιστικές ιδέες που σημάδεψαν την εφηβεία του. Το 1921 συναντούμε έναν Γιωσέφ Ελιγιά αφοσιωμένο στην κοινωνική δράση κατά τρόπο ριζοσπαστικό. Σημαντικό ρόλο για αυτή την μεταστροφή έπαιξε ο θάνατος του πατέρα του. Όπως εξομολογείται και ο ίδιος σε ένα αυτοβιογραφικό σημείωμα γραμμένο σε τρίτο πρόσωπο, «Με το θάνατο του πατέρα του λοιπόν άρχισε η κοινωνική του δράση να εντείνεται. Και να ήθελε να τραβηχτεί δεν μπορούσε. Ήταν η παρέα του -οι σύντροφοι- οι άλλοι, που θα τον παρακινούσαν»

Στη δεκαετία του '20 οργανώνονται στα Γιάννινα πλήθος εργατικών και άλλων επαγγελματικών σωματείων. Ο Ελιγιά παρακολουθεί από κοντά τις εξελίξεις και έρχεται σε επαφή με τον σοσιαλιστικό πυρήνα των Ιωαννίνων. Αυτή η ομάδα αναπτύσσει έντονη δράση. Εκδίδει την εφημερίδα «Νέος Αγών» στην πρώτη σελίδα της οποίας, σε κάθε τεύχος, υπάρχει ένα ποίημα του Ελιγιά. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι η εκδοτική ομάδα κάνει μνημόσυνο στα Γιάννινα για το θάνατο της Ρόζας Λούξεμπουργκ και του Κάρλ Λήμπκνεχτ.

Ο Γιωσέφ Ελιγιά είναι ήδη γνωστός στην Γιαννιώτικη κοινωνία από δημοσιεύσεις ποιημάτων και άλλων άρθρων στον τοπικό τύπο πολλά από τα οποία υπογράφονται με το ψευδώνυμο Ιούλιος Συγκουλιέρος. Το 1924 δίνει μια διάλεξη στη Ζωσιμαία Σχολή με θέμα «Η μεταβιβλική εβραϊκή ποίηση» και καθιερώνεται στους πνευματικούς κύκλους της πόλης.

Όμως ο «Νέος Αγών» ενοχλεί ιδιαίτερα τις αρχές. Ο Γιωσέφ πέφτει πολλές φορές θύμα ξυλοδαρμού από στρατιωτικούς του φρουραρχείου. Οι αρχές θέλουν μια αφορμή προκειμένου να «χτυπήσουν» αποτελεσματικά τον «Νέο Αγώνα». Η αφορμή δίνεται όταν οι εκδότες της εφημερίδας θα συμπεριλάβουν ως ένθετο μια προκήρυξη απεργίας των καπνεργατών της Καβάλας. Έτσι, στις 20 και 21 Δεκεμβρίου 1924 συλλαμβάνονται τα μέλη του κύκλου της εφημερίδας, ανάμεσα τους και ο Ελιγιά. Όλοι οδηγούνται στη φυλακή, ενώ κάποιοι καταδικάζονται σε θάνατο, αλλά θα αποφυλακιστούν λίγο αργότερα με αθωωτικό βούλευμα.

Βαρεία βαρεία στη σάρκα μου κροτούν τα σιδερά σου
Σκλαβιά πικρή, σκλαβιά αιματοβυζάστρα
Και λαχταράω για λύτρωμα, για τον πλατύν αγέρα
Μα ωιμέ, τριπλά της φυλακής τα κάστρα.

Μαύρε Σατράπη, άγριε φονιά δε με νικάς, ωστόσο,
Και ταπεινά η ψυχή μου δε λυγίζει
Δε ζητιανέβω λευτεριά, δε ζητιανέβω χάρι
Στην πόρτα, ω Κάιν, το κρίμα σου σταλάζει!

Γιωσέφ Ελιγιά, «Πίσω απ' τα κάγκελα»

Η εμπλοκή του Ελιγιά σ' αυτή την υπόθεση είχε ως αποτέλεσμα να απολυθεί από την Alliance και να του στερηθούν τα ιδιαίτερα μαθήματα. Συγχρόνως δέχεται έντονες πιέσεις για να εγκαταλείψει τη πόλη. Σημαντικό ρόλο διαδραματίζει ο ηγέτης των εβραίων των Ιωαννινών Σαμπεθάι Καμπιλή, ο οποίος δεν έβλεπε με καθόλου καλό μάτι την κοινωνική δραστηριότητα του Γιωσέφ και τον παρακινεί να φύγει. Ο Γιωσέφ καταλαβαίνει πως δεν έχει πια καμιά θέση στα Γιάννενα. Φεύγει για την Αθήνα και κόβει κάθε σχέση με τα Γιάννενα.

Το 1925 αρχίζει μια δημιουργική περίοδος για τον Ελιγιά με γνωριμίες, δημοσιεύσεις, διδασκαλία και μελέτη. Έρχεται σ' επαφή με γνωστούς λογοτέχνες, οι οποίοι αναγνωρίζουν την αξία του. Ο «κύκλος» του αποτελείται από γνωστά ονόματα όπως ο Βάρναλης, ο Δάφνης, ο Μαλακάσης, ο Κόντογλου και άλλοι. Όμως, υπάρχει νοσταλγία για τον τόπο του. Έτσι το καλοκαίρι του 1927 επισκέπτεται τα Γιάννενα όπου τυγχάνει θερμής υποδοχής.

Στην Αθήνα είναι ήδη αναγνωρισμένος λογοτέχνης και αποφασίζει να δώσει εξετάσεις στην Γαλλική Ακαδημία. Καταφέρνει να εισαχθεί και το 1929 παίρνει το δίπλωμα της σχολής.

Το 1930 καταφέρνει επιτέλους να διοριστεί καθηγητής στο Κιλκίς, μια τοποθέτηση τόσο δυσμενής που πιο πολύ μοιάζει με εξορία. Ο Ελιγιά δέχεται να πάει ελπίζοντας ότι σε λίγο καιρό θα έπαιρνε μετάθεση για Θεσσαλονίκη. Για το σκοπό αυτό απευθύνεται στο ισχυρότατο εβραϊκό λόμπι της Θεσσαλονίκης, το οποίο όμως δεν δείχνει ιδιαίτερα πρόθυμο να βοηθήσει. Στο Κιλκίς ο Ελιγιά πλήττει αφάνταστα κάτι που φαίνεται και στα γραπτά του. Παράλληλα αρχίζουν τα προβλήματα με την υγεία του.

Το 1931 κατεβαίνει άρρωστος στην Αθήνα, προσβεβλημένος από κοιλιακό τύφο. Την Παρασκευή 29 Ιουλίου 1931 πεθαίνει. Η κηδεία του έγινε βράδυ, χωρίς καμία επισημότητα και με πολύ λίγο κόσμο.

Αναμφισβήτητα ο Γιωσέφ Ελιγιά ήταν ένας πρωτοπόρος της εποχής του. Ένας ποιητής που δεν περιορίστηκε στο γράψιμο αλλά ανέπτυξε έντονη δράση προκειμένου να υπηρετήσει τις ιδέες και τα οράματά του. Και μη ξεχνάμε ότι ο Έλιγια πρέσβευε ότι πιο πρωτοποριακό και ριζοσπαστικό είχε να επιδείξει η συντηρητική Γιαννιώτικη κοινωνία στις αρχές του αιώνα. Αυτή η κοινωνική ριζοσπαστικότητα τον έφερε αντιμέτωπο τόσο με την εξουσία όσο και με το εβραϊκό κατεστημένο.

Χρήσιμο είναι να αναφέρουμε ότι εκείνη την εποχή λαμβάνει χώρα μια ιδεολογική σύγκρουση της εβραϊκής κοινότητας των Ιωαννινών. Αντιμέτωπες τίθενται δύο τάσεις: Η πρώτη έχει ως κύριο εκφραστή τον Γιωσέφ Έλιγια. Σιωνιστής στην αρχή, αντιμιλιταριστής και σοσιαλιστής στη συνέχεια. Ο Γιωσέφ εναντιώνεται στη θρησκοληψία και την αυτοπεριχαράκωση των Εβραίων. Πιστεύει ότι μόνο με κοινωνικούς αγώνες και ριζοσπαστικές λύσεις είναι δυνατή οι επίλυση των κοινωνικών προβλημάτων, όχι μόνο των οικονομικών αλλά και για την κατάργηση των κοινωνικών, φυλετικών και θρησκευτικών διακρίσεων.

Από την άλλη μεριά κυρίαρχη είναι η μορφή του Σαμπεθάι Καμπιλή, μιας αμφιλεγόμενης προσωπικότητας. Πλούσιος έμπορος, αποτελεί ένα πόλο εξουσίας στη Γιαννιώτικη κοινωνία. Είναι αυτός που ρυθμίζει τα ζητήματα της εβραϊκής κοινότητας και διατηρεί άριστες σχέσεις με τις τοπικές αρχές και το μητροπολίτη. Χαρακτηρίζεται ως πρόσωπο μηχανορραφικό και συντηρητικό. Προσπαθεί με κάθε τρόπο να συγκρατήσει τους ομόθρησκούς του στα παραδοσιακά και τα καθιερωμένα. Ο Δημήτρης Χατζής στο βιβλίο του «Το τέλος της μικρής μας πόλης» γράφει για την κατάσταση των εβραίων και το Σαμπεθάι Καμπιλή: «... Οι φτωχοί με τους φτωχούς κι' οι αρχόντοι με τους αρχόντους, όπως ήτανε κι' όλες αυτοί και πρώτος-πρώτος ο Σαμπεθάι Καμπιλής. Αυτός φοβερίζει τους οβραίους πλειότερο απ' όλους τους χριστιανούς. Κι' η σωτηρία που τους τάζει, είναι οι αλυσίδες που τους δένουν».

Ο Γιωσέφ Ελιγιά στρέφεται ενάντια στην υποκρισία των θρησκευτικών ηγετών. Χαρακτηριστικό το ποίημα «Οι Φαρισαίοι» :

Ω Φαρισαίοι κυρτοί, προσευχηθείτε!
Κί' είναι το βίος καλά σιγουρεμένο
Ταπεινωμένος σήμερα είν' ο σκλάβος.
Κ' είν' οι Θεοί σας σκιάχτρα φοβερά!

Κάτω απ' τα πόδια σας, σαν κάποιος θρόνος
Να ραΐζει. Τι χλωμιάσατε, ώ γενναίοι;
Τι τρέμετε; Καλάστε βυθισμένοι,
Ω Φαρισαίοι κυρτοί, στην προσευχή.

Όταν κάποιος τον ρώτησε πώς το εμπνεύστηκε ο Γιωσέφ απάντησε : « Από την Συναγωγή. Βλέπεις εκεί όλους τους Μπατίσδες, τους Καμπελιδές, τους Μαρκάδους και άλλους σπεκουλάντες, που ολημερίς κατακλέβουν τον κόσμο στο παζάρι, να κάθονται εδώ σκυφτοί και τάχα συντριμμένοι και με μια πετσέτα στο λαιμό και στο κεφάλι να κουνιούνται μπρος πίσω στο ρυθμό των ύμνων».

Η επιλογή του να έρθει σε ρήξη με τα συντηρητικά περιβάλλοντα της εποχής του είχε και τις συνέπειές της. Ο Γιωσέφ Ελιγιά δέχεται απειλές, συλλαμβάνεται, φυλακίζεται, απολύεται από την δουλεία του, διώχεται από τον τόπο του, εκτοπίζεται στο Κιλκίς. Ακόμα κι όταν είναι βαριά άρρωστος στο Κιλκίς ο διευθυντής του αρνείται να του δώσει αναρρωτική άδεια, γεγονός που επιβάρυνε ακόμα περισσότερο την υγεία του. Γενικά, βίωσε με διάφορους τρόπους τη βαρβαρότητα που δείχνει κάθε εξουσία προς τους ανθρώπους που ονειρεύονται και αρνούνται να υποταχτούν σε μια μίζερη πραγματικότητα. Δεν πρέπει να θεωρήσουμε τυχαίο το γεγονός ότι το έργο του Γιωσέφ Ελιγιά είναι εντελώς άγνωστο παρόλο που η λογοτεχνική του αξία αναγνωρίστηκε από σημαντικές προσωπικότητες. Οι εξουσίες έχουν κάθε συμφέρον να εμποδίσουν την ευρεία κυκλοφορία και διάδοση ριζοσπαστικών και ανυπότακτων ιδεών.

Ακόμα κι όταν κάποιοι εβραϊκοί ή ελληνικοί «κύκλοι» ασχολήθηκαν με τον Γιωσέφ Ελιγιά, τις περισσότερες φορές αυτό έγινε με τέτοιο τρόπο που αποσιωπούσαν οι κοινωνικές διαστάσεις του έργου του. Χαρακτηριστικό ως προς αυτό είναι το βιβλίο «In Memorium» που περιλαμβάνει ομιλίες και μηνύματα που διαβάστηκαν σε μνημόσυνο στα Γιάννενα για το θάνατο του Γιωσέφ Ελιγιά. Σε κανένα σημείο και από κανέναν δεν αναφέρθηκε η αγωνιστικότητά του. Το έργο του παρουσιάστηκε με τέτοιο τρόπο που ουσιαστικά ευνοήχστηκε. Χωρίς να θέλουμε να υποτιμήσουμε το υπόλοιπο έργο του, η κοινωνική του δράση και οι πρωτοποριακές του ιδέες ήταν τα στοιχεία που του προσδίδουν την μοναδικότητά του.

Πρέπει να αναφερθεί και ο ρόλος της εβραϊκής κοινότητας, η οποία λόγο του αντιδραστικού χαρακτήρα των ηγετών της δε συνέβαλε στη διάδοση και αναγνώριση του έργου του Γιωσέφ Ελιγιά. Ο ανατρεπτικός λόγος του Ελιγιά έθετε σε κίνδυνο την καταστημένη εξουσιαστική δομή αυτών των κοινοτήτων. Ενδεικτική η έκδοση «Γιωσέφ Ελιγιά, Ποιήματα» από εβραίους της θεσσαλονίκης του 1938, στην οποία η ενότητα Γιωσέφ Ελιγιά - κοινωνία, δεν καταλαμβάνει ούτε μία ολόκληρη σελίδα.

Ο Γιωσέφ Ελιγιά, αυτή η πολύπλευρη και χαρισματική προσωπικότητα, κυνηγήθηκε από την εξουσία γιατί αμφισβήτησε κατεστημένες δομές και αξίες κάτι που τον καθιστούσε ενοχλητικό και απειλητικό προς αυτήν. Το γεγονός αυτό μας κάνει να τον θεωρούμε άξιο λόγου και έρευνας. Η προσπάθεια μας δεν αποσκοπεί πουθενά αλλού παρά στο να φέρει σε επαφή κάποιο κόσμο με ένα αξιόλογο λογοτέχνη και στο να φανερώσει κάποιες πτυχές από τη δραστηριότητα ενός ανθρώπου που σκόπιμα κρατήθηκαν μυστικές. Ελπίζουμε ότι στο βαθμό των δυνατοτήτων μας συμβάλλαμε προς αυτήν την κατεύθυνση.

Ευχαριστούμε πολύ την κυρία Ελένη Κουρμαντζή καθηγήτρια του πανεπιστημίου Ιωαννίνων για την πολύτιμη βοήθεια της.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ :

Γιωσέφ Ελιγιά, Πρωτοπόρος διανοούμενος των Ιωαννίνων στη δεκαετία του '20 - Ε. Κουρμαντζή, εκδ. Του Δήμου Ιωαννινών.

Γιωσέφ Ελιγιά-Σαμπεθαί Καμπιλή : Ιδεολογικά προβλήματα στην προπολεμική ισραηλτική κοινότητα Ιωαννίνων.-Ε.Κουρμαντζή.

Γιωσέφ Ελιγιά, Ποιήματα-Θεσσαλονίκη 1938.

In Memorium

Δημοσιεύματα στον τοπικό τύπο της εποχής.

Η εφημερίδα του Πύργου «Νέον Φως» στο φύλλο της 4^{ης} Απρίλη 1899 σε ανταπόκριση από Κρήτη, μετά από περιγραφή της αξιοθρήνητης κατάστασης μίας κόρης κάποιου επαναστάτη που σκοτώθηκε, γράφει:

«Ναί! Τοιαύτη τύχη θα επιφυλάσσηται εἰς τὰ τέκνα των μαχομένων εν ὅσω δεν μάχονται υπέρ τῆς ἀπολύτου ἐλευθερίας, εν ὅσω κάμνουν διακρίσεις καί δέν βαρουν μπροστά πάντα τύραννον εἴτε χριστιανός εἶναι οὗτος, εἴτε Ἕλλην, εἴτε Τούρκος, εἴτε Γάλλος, εἴτε Ρώσος, εἴτε Ἀγγλος, εἴτε Ἰνδός, εν ὅσω λιποψυχούν καί μένουν στήν μέση τοῦ δρόμου σταματώντες πρό τῆς ἀφηρημένης ιδέας τῆς πατρίδος ἢ τοῦ θρησκεύματος. Πρέπει νά σταματά τήν καταφερόμενην σπάθην τοῦ επαναστάτου τό πρόσχημα τῆς Θρησκείας καί τῆς Πατρίδος; Ὁχι! Οἱ μέλλοντος επαναστάται δέν πρέπει να εἴμεθα επαναστάται πατριῶται, επαναστάται θρησκόληπτοι, ἀλλ' επαναστάται κοινωνικοί, επαναστάται διεθνεῖς. Δέν πρέπει να γνωρίζωμεν ἐχθρούς ἢ τοὺς οικονομικούς καί ἐξουσιαστικούς τυράννους μας, οἰασδήποτε ἐθνικότητος, οἰασδήποτε θρησκείας. Ἀρκετά ἠγωνίσθημεν διά παντιέρες καί σύμβολα. Εἶναι καιρός ν' αγωνισθώμεν καί δια την πολιτικήν, οικονομικήν καί κοινωνικήν ἡμῶν εν' γένει ἐλευθερίαν μας.»

«NEON ΦΩΣ» 1899

Το κείμενο το πήραμε από αφίσα που έβγαλε το αυτοδιαχειριζόμενο στέκι Χανίων